

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES

Πτυχιακή Εργασία
**« Κοινοπραξίες - συνεργασίες λαϊκών
βιβλιοθηκών στην Ελλάδα »**

Κυριάκος Κοντοστάνος

ΑΜ: 59913012

Επιβλέπουσα: Δάφνη Κυριάκη-Μάνεση

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2021

Επιτροπή Εξέτασης

1. Ονοματεπώνυμο

Dafni
Kyriaki

Digitally signed
by Dafni Kyriaki
Date: 2021.11.05
15:06:38 +02'00'

2. Ονοματεπώνυμο

Konstantin
os
Kyprianos

Digitally signed
by Konstantinos
Kyprianos
Date: 2021.11.05
18:28:34 +02'00'

3. Ονοματεπώνυμο

Eftychia
Vraimaki

Digitally signed by
Eftychia Vraimaki
Date: 2021.11.05
20:00:29 +02'00'

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Κυριάκος Κοντοστάνας, με αριθμό μητρώου 59913012 φοιτητής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, δηλώνω υπεύθυνα ότι :

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο Δηλών

Κυριάκος Κοντοστάνας

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη ασχολήθηκε με το ζήτημα των κοινοπραξιών και τις συνεργασίες λαϊκών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα. Η εργασία ολοκληρώθηκε μέσα από πέντε κεφάλαια, όπου πιο συγκεκριμένα, το πρώτο ήταν εισαγωγικό και αναφέρθηκε στο πλαίσιο, το σκοπό και τους στόχους της εργασίας. Αναφέρθηκε στη μεθοδολογία, τους περιορισμούς, τη συμβολή της εργασίας, ενώ έγινε και εκτενής ανάλυση σε βασικά σημεία του θεωρητικού πλαισίου. Τονίστηκε ότι τα αποτελέσματα που θα προκύψουν θα εξυπηρετήσουν τους αρμόδιους φορείς να εφαρμόσουν στρατηγικές υποστήριξης των λαϊκών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα μέσα από τη δημιουργία συνεργασιών και κοινοπραξιών. Στη συνέχεια, το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρθηκε στη βιβλιογραφική έρευνα κάνοντας λόγο για τις κοινοπραξίες βιβλιοθηκών και τα κοινοπρακτικά σχήματα, καθώς επίσης και για τις λαϊκές βιβλιοθήκες και τη σημασία τους. Αναφέρθηκαν ακόμα οι ελληνικές βιβλιοθήκες σε σχέση με τις κοινοπραξίες. Γενικότερα μια κοινοπραξία (ΚΕ) όπως αναφέρθηκε είναι μια οντότητα που σχηματίζεται μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών για να αναλάβει από κοινού οικονομική δραστηριότητα. Και τα δύο μέρη συμφωνούν να δημιουργήσουν μια νέα οντότητα συνεισφέροντας ίδια κεφάλαια και στη συνέχεια να συμμετάσχουν στα έσοδα, τα έξοδα και τον έλεγχο της επιχείρησης.

Στη συνέχεια, το τρίτο κεφάλαιο αποτέλεσε η μεθοδολογία της έρευνας που αναφέρθηκε ότι έγινε έρευνα μέσω διεξαγωγής συνεντεύξεων σε βιβλιοθήκες ώστε να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα σε σχέση με το υπό μελέτη θέμα. Το τέταρτο κεφάλαιο κατέγραψε τα αποτελέσματα που προέκυψαν κατόπιν της μελέτης του ερευνητή και στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο έγινε η συζήτηση γύρω από το θέμα, καταγράφηκαν συμπεράσματα, καθώς και αναφέρθηκαν μελλοντικές επεκτάσεις.

Λέξεις Κλειδιά: λαϊκές βιβλιοθήκες, κοινοπραξίες, κοινοπρακτικά σχήματα, πρότυπα, διαδίκτυο, οικονομικοί φορείς

Abstract

The present study dealt with the issue of consortia and public library collaborations in Greece. The work was completed through five chapters, where more specifically, the first was introductory and referred to the context, purpose and objectives of the work. It includes the methodology, the limitations, the contribution of the work, while an extensive analysis was made in key points of the theoretical framework. It was stressed that the results that will emerge will serve the stakeholders to implement strategies to support public libraries in Greece through the creation of partnerships and consortia. The second chapter incorporates the literature review on libraries and consortia, as well as public libraries and their importance. Greek libraries were also mentioned in relation to the consortia. Generally a consortium (JV) as mentioned is an entity formed between two or more parties to jointly undertake economic or other activity. Both parties agree to create a new entity by contributing equity and then to participate in the revenue, expenses and control of the business.

Then, the third chapter presents the research methodology this being interviews with library directors in order to draw conclusions in relation to the subject under study. The fourth chapter recorded the results that emerged after the researcher's study and in the fifth and last chapter the discussion on the issue under examination, conclusions were recorded, as well as future areas of study.

Keywords: public libraries, consortia, consortia, standards, internet, economic operators

Πίνακας περιεχομένων

<i>Περίληψη</i>	4
<i>Πίνακας περιεχομένων</i>	6
Κεφάλαιο 1 Εισαγωγή	7
1.1 Πλαίσιο, σκοπός και στόχοι της πτυχιακής εργασίας	7
1.2 Σύντομη αναφορά στην ερευνητική μεθοδολογία	8
1.3 Περιορισμοί	9
1.4 Συμβολή της εργασίας	9
1.5 Βασικά σημεία θεωρητικού πλαισίου	9
Κεφάλαιο 2 Θεωρητικό μέρος – Βιβλιογραφική έρευνα – Σχετικές προσπάθειες	20
2.1 Κοινοπραξίες βιβλιοθηκών και κοινοπρακτικά σχήματα	20
2.1.1 Οι λαϊκές βιβλιοθήκες και η σημασία τους	26
2.2 Κοινοπραξίες και συνεργασίες μεταξύ των λαϊκών βιβλιοθηκών	28
2.3 Ελληνικές βιβλιοθήκες και κοινοπραξίες	32
Κεφάλαιο 3 Μεθοδολογία ή/και Σχέδιο εργασιών– Υλοποίηση – Εφαρμογή	35
3.1 Ποιοτική έρευνα	35
3.2 Συλλογή δεδομένων στη συγκεκριμένη εργασία	36
Κεφάλαιο 4 Αποτελέσματα – Ευρήματα / Επιτεύγματα	37
4.1 Αναλυτική παρουσίαση αποτελεσμάτων	37
4.2 Κυριότερα ευρήματα / αποτελέσματα	40
Κεφάλαιο 5 Συζήτηση – Συμπεράσματα – Μελλοντικές επεκτάσεις	46
5.1 Ανακεφαλαίωση	46
5.2 Συζήτηση / Συμπεράσματα	46
5.3 Αξιοποίηση / Πρακτικές προεκτάσεις της έρευνας	47
5.4 Μελλοντικές επεκτάσεις / Πρακτικές Προεκτάσεις της Έρευνας	47
Βιβλιογραφικές Αναφορές	49

Κεφάλαιο 1 Εισαγωγή

1.1 Πλαίσιο, σκοπός και στόχοι της πτυχιακής εργασίας

Η συμβολή των λαϊκών βιβλιοθηκών στη πνευματική άνοδο της τοπικής κοινωνίας και στη διάδοση των γνώσεων είναι ιδιαίτερα σημαντική (Τσάφου, 2011).

Όπως αναφέρουν οι Leigh, & Blakely (2016), απαραίτητο στοιχείο για την ανάπτυξη των κοινωνιών και των οικονομιών είναι η πληροφόρηση. Σε αυτό το πλαίσιο, οι βιβλιοθήκες έρχονται να καλύψουν αυτό το κενό, δεδομένου ότι κεντρικός τους ρόλος είναι να λειτουργήσουν ως φορείς ενημέρωσης και πληροφόρησης στηρίζοντας τους πολίτες στην διεκπεραίωση των εργασιών τους (Τσάφου, 2011). Στη βιβλιογραφία αναφέρονται διαφορετικά είδη βιβλιοθηκών. Ένα από τα πιο σημαντικά είναι οι λαϊκές ή δημοτικές βιβλιοθήκες όπου σύμφωνα με τη διακήρυξη της UNESCO ο ρόλος τους είναι πολυδιάστατος και ειδικότερα: α) συμβάλλουν στη δια βίου και σφαιρική εκπαίδευση, β) αναζωογονούν το ανθρώπινο πνεύμα, γ) διευκολύνουν τους πολίτες να κατανοήσουν τα επιτεύγματα του ανθρώπινου πολιτισμού, δ) διαδίδουν την υπάρχουσα γνώση και ε) παρέχουν πληροφορίες για τις τελευταίες επιστημονικές εξελίξεις, στοιχείο ιδιαίτερα σημαντικό ειδικώς σε συνθήκες υγειονομικής κρίσης όπως οι παρούσες.

Μια από τις στρατηγικές για την προώθηση και αναβάθμιση του έργου των βιβλιοθηκών είναι η δημιουργία συνεργασιών και κοινοπραξιών με άλλες βιβλιοθήκες. Σε αυτό το πλαίσιο, σκοπός της εργασίας είναι να εξετάσει τα χαρακτηριστικά και τα οφέλη των κοινοπραξιών/συνεργασιών των λαϊκών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα. Παράλληλα, θα διερευνηθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν τις συνεργασίες των βιβλιοθηκών στη χώρα μας.

Οι βασικοί στόχοι της παρούσας εργασίας είναι οι εξής:

- Να εξετάσει τα χαρακτηριστικά και τα οφέλη των κοινοπραξιών/συνεργασιών των λαϊκών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα.
- Να διερευνήσει την αποτελεσματικότητα των κοινοπραξιών/συνεργασιών των λαϊκών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα μέσα από τις απόψεις και τις στάσεις των χρηστών.

- Να εξετάσει αν οι απόψεις των χρηστών σχετικά με την αποτελεσματικότητα των κοινοπραξιών/συνεργασιών των λαϊκών βιβλιοθηκών διαφοροποιούνται ανάλογα με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (φύλο, ηλικία, επίπεδο εκπαίδευση)

1.2 Σύντομη αναφορά στην ερευνητική μεθοδολογία

Για την υλοποίηση των στόχων της εργασίας χρησιμοποιήθηκαν τόσο δευτερογενή όσο και πρωτογενή δεδομένα. Τα πρωτογενή δεδομένα αφορούν τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με στελέχη βιβλιοθηκών στην Ελλάδα που έχουν συμμετάσχει σε συμπράξεις. Τα αποτελέσματα της εργασίας αναμένεται να βοηθήσουν τους αρμόδιους φορείς να εφαρμόσουν στρατηγικές υποστήριξης των λαϊκών βιβλιοθηκών στη χώρα μας μέσα από τη δημιουργία συνεργασιών και κοινοπραξιών.

Τα βασικά πλεονεκτήματα από τη χρήση των δευτερογενών πληροφοριών είναι τα εξής: α) υψηλός βαθμός ευελιξίας και προσαρμογής στο ερευνητικό πρόβλημα γιατί ο ερευνητής επιλέγει το είδος των δεδομένων που θα χρησιμοποιήσει, β) χαμηλό κόστος συλλογής δεδομένων δεδομένου ότι δεν απαιτούν την πρόσληψη ερευνητή και γ) αρκετά επιστημονικά προβλήματα μπορούν να προσεγγιστούν με τη χρήση δευτερογενών πληροφοριών (Robson, 2007). Πιο συγκεκριμένα, στην παρούσα εργασία χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα όπως: ακαδημαϊκά άρθρα δημοσιευμένα σε επιστημονικά περιοδικά, ακαδημαϊκά βιβλία, στατιστικά στοιχεία από οργανισμούς όπως η ΕΛΣΤΑΤ, δεδομένα από ιστοσελίδες, κτλ. Τα δεδομένα αυτά βοήθησαν τον ερευνητή να εξετάσει τα χαρακτηριστικά και τα οφέλη των κοινοπραξιών των βιβλιοθηκών, κυρίως μέσα από την ανάλυση προηγούμενων ερευνών που αναφέρονται στη βιβλιογραφία.

Από την άλλη πλευρά, τα πρωτογενή δεδομένα αφορούν τη διανομή των ερωτηματολογίων σε χρήστες βιβλιοθηκών με στόχο να εξεταστούν οι απόψεις τους σχετικά με τα πιθανά οφέλη των κοινοπραξιών και συνεργασιών των λαϊκών βιβλιοθηκών. Αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθεί η ποιοτική προσέγγιση γιατί έχει τα εξής πλεονεκτήματα: α) επιτρέπει την εξαγωγή πληροφοριών με προσωπικές απόψεις και β) οδηγεί στη διασταύρωση των πληροφοριών αυτών με στόχο τη εξαγωγή ακριβέστερων αποτελεσμάτων (Wrenn et al., 2007; Wilson, 2003)

Στο κεφάλαιο 3 παρατίθεται αναλυτικά η ερευνητική μεθοδολογία της εργασίας.

1.3 Περιορισμοί

Όπως κάθε έρευνα, έτσι και η παρούσα έχει ερευνητικούς περιορισμούς. Πρώτον, τα δευτερογενή δεδομένα εμφανίζουν αδυναμίες σχετικά με την ακρίβεια, την εγκυρότητα και την αξιοπιστία τους (Wilson, 2003). Ειδικότερα, η επισκόπηση άρθρων, βιβλίων και δικτυογραφίας που μπορεί να έχει γραφεί εστιάζοντας σε διαφορετικά θέματα πιθανό να βοηθούν αλλά να μην εστιάζουν στους προτεινόμενους εδώ ερευνητικούς στόχους. Επομένως, η χρήση της βιβλιογραφικής επισκόπησης πρέπει να γίνεται με προσοχή και να αντλούνται από αυτή μόνο τα στοιχεία εκείνα που προσεγγίζουν το εξεταζόμενο εδώ θέμα.

Επιπλέον, ο σχετικά περιορισμένος αριθμός των συνεντεύξεων μπορεί να οδηγήσει σε συμπεράσματα που δεν μπορούν να γενικευθούν. Ωστόσο, σε όλες τις συνεντεύξεις δεν παρατηρήθηκαν διαφοροποιήσεις.

1.4 Συμβολή της εργασίας

Τα αποτελέσματα της εργασίας αναμένεται να βοηθήσουν τους αρμόδιους φορείς να εφαρμόσουν στρατηγικές υποστήριξης των λαϊκών βιβλιοθηκών στη χώρα μας μέσα από τη δημιουργία συνεργασιών και κοινοπραξιών. Αυτό πιθανώς να οδηγήσει στην αναβάθμιση του συνολικού ρόλου των βιβλιοθηκών στην Ελλάδα, καθιστώντας τις μοχλό για την ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών. Παράλληλα, η εργασία θα ενισχύει την υπάρχουσα βιβλιογραφία που είναι σχετική με τα θέματα των συνεργασιών των βιβλιοθηκών στην Ελληνική επικράτεια.

1.5 Βασικά σημεία θεωρητικού πλαισίου

Οι βιβλιοθήκες είναι κάτι πολύ περισσότερο από ένα μέρος για να διαβάζει κάποιος βιβλία και περιοδικά. Οι βιβλιοθήκες φιλοξενούν επίσης προηγμένους ηλεκτρονικούς πόρους, όπως το Διαδίκτυο, συλλογές ψηφιακών βιβλιοθηκών, απομακρυσμένη πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα τεχνολογίας και οδηγίες. Οι περισσότερες θέσεις της βιβλιοθήκης εστιάζονται σε ένα από τα ακόλουθα: υπηρεσίες χρηστών (σύνδεση ατόμων με τις πληροφορίες που χρειάζονται) τεχνικές υπηρεσίες (παραγγελία, καταλογογράφηση και προετοιμασία υλικών) υπηρεσίες υπολογιστών (συντήρηση βάσεων δεδομένων βιβλιοθήκης, προγραμματισμός λογισμικού, σχεδιασμός ιστοσελίδων) διοικητικές υπηρεσίες (διαχείριση της βιβλιοθήκης και των

υπηρεσιών, διαπραγμάτευση συμβάσεων με προμηθευτές, επίβλεψη υπαλλήλων της βιβλιοθήκης, προετοιμασία προϋπολογισμών)

Στη συνέχεια γίνεται μια συγκριτική αναφορά με Αμερικάνικες βιβλιοθήκες και τι ισχύει στην Αμερική μιας και είναι μια χώρα με μεγάλη ανάπτυξη στο θέμα των βιβλιοθηκών και σε πρόσβαση σε ηλεκτρονικές τεχνολογίες και εξέλιξη πάνω στο θέμα. Είναι μια χώρα άξια μελέτης και σύγκρισης με την Ελλάδα (Dedetzi, et all., 2019).

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες εξυπηρετούν πόλεις και κομοπόλεις όλων των τύπων.

Όπως υποδηλώνει το όνομα, οι δημόσιες βιβλιοθήκες εξυπηρετούν το ευρύ κοινό για όλες τις ηλικίες. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες έχουν συχνά τμήματα που επικεντρώνονται σε τομείς υπηρεσίας, όπως η νεολαία, οι έφηβοι και οι ενήλικες.(Peterson, 2006).

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες είναι ο πιο γνωστός τύπος βιβλιοθήκης στο ευρύ κοινό. Η αποστολή τους είναι να εξυπηρετήσουν τις ενημερωτικές και ψυχαγωγικές ανάγκες της κοινότητας. Τα συμβούλια βιβλιοθηκών έχουν την ευθύνη για τη λειτουργία και τη διαχείριση της δημόσιας βιβλιοθήκης. Υποβάλλουν ετήσια έκθεση στον υπουργό που είναι υπεύθυνος για τον νόμο για τη δημόσια βιβλιοθήκη. Οι πίνακες υποβάλλουν προϋπολογισμούς στο δημοτικό συμβούλιο και ελέγχουν και διατηρούν αποκλειστικά λογαριασμούς εσόδων και δαπανών της βιβλιοθήκης. Ο δημοτικός ελεγκτής ελέγχει αυτούς τους λογαριασμούς ετησίως. Τα διοικητικά συμβούλια της βιβλιοθήκης έχουν επίσης την ευθύνη διορισμού, απόλυσης, αναστολής του προσωπικού της βιβλιοθήκης και καθορισμού κανόνων συμπεριφοράς του προσωπικού της βιβλιοθήκης και καθορισμού μισθών.(Winberry, & Potnis, 2021).

Πρότυπα δημόσιας βιβλιοθήκης

Το 1967, ο Σύνδεσμος Δημόσιας Βιβλιοθήκης, ένα τμήμα της Αμερικανικής Ένωσης Βιβλιοθηκών, δημοσίευσε τα Ελάχιστα Πρότυπα για Συστήματα Δημόσιας Βιβλιοθήκης έννοια ότι οι δημόσιες βιβλιοθήκες πρέπει να προσπαθούν να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες ολόκληρης της κοινότητας, όχι μόνο των τακτικών χρηστών βιβλιοθηκών. Επίσης, ενθάρρυνε την ανάπτυξη συστημάτων βιβλιοθηκών που εξυπηρετούν περιοχές τουλάχιστον 150.000 ατόμων. Θα υπήρχαν υποκαταστήματα βιβλιοθη-

κών σε τοπικό επίπεδο που θα υποστηρίζονται από κεντρικές βιβλιοθήκες. Αυτό το πρότυπο υπογράμμισε την ποιότητα των υπηρεσιών και όχι την ποσότητα των πόρων, αλλά εξακολουθούσε να περιλαμβάνει ποσοτικές συστάσεις, όπως το κατά κεφαλήν χρηματικό ποσό που πρέπει να δαπανηθεί για υπηρεσίες βιβλιοθήκης (Sawiak, et all., 2012).

Στόχοι δημόσιας βιβλιοθήκης

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες υπάρχουν για να παρέχουν στους κατοίκους των κοινοτήτων τους υπηρεσίες και υλικό για την κάλυψη των αναγκών πληροφόρησης και ψυχαγωγίας τους. Ανάλογα με τους ρόλους που κάθε βιβλιοθήκη επιλέγει να συμπληρώσει, ο στόχος μπορεί να διαφέρει από βιβλιοθήκη σε βιβλιοθήκη. Για παράδειγμα, το νέο κτίριο της Δημόσιας Βιβλιοθήκης του Βανκούβερ φιλοξενεί μια τεράστια συλλογή σε επτά διαφορετικά επίπεδα. Διαθέτει πολλά τερματικά μικροϋπολογιστών για πρόσβαση στο Διαδίκτυο, αναζήτηση εξειδικευμένων CD-ROM θεμάτων, καθώς και τερματικά για αναζήτηση στο OPAC.(Benderet all., 2020).

Κάθε επίπεδο είναι αφιερωμένο είτε σε συγκεκριμένες υπηρεσίες είτε σε θεματικούς τομείς. Η ενότητα των παιδιών βρίσκεται στο κατώτερο επίπεδο και οι διάφορες θεματικές περιοχές στα ανώτερα επίπεδα. Τα ανώτερα επίπεδα έχουν δύο γραφεία πληροφοριών στελεχωμένα με βιβλιοθηκονόμους αναφοράς που ειδικεύονται σε ένα συγκεκριμένο πεδίο. Για παράδειγμα, σε ένα επίπεδο υπάρχει ένα γραφείο πληροφοριών για έρευνες σχετικά με την επιστήμη και την τεχνολογία και ένα άλλο για τις επιχειρήσεις και τα οικονομικά. Είναι σαφές ότι η δημόσια βιβλιοθήκη του Βανκούβερ επέλεξε να εκπληρώσει το ρόλο του ερευνητικού κέντρου.(Wang, & Lund, 2020).

Βασικές υπηρεσίες δημόσιας βιβλιοθήκης

Ανεξάρτητα από τους ρόλους που μια συγκεκριμένη βιβλιοθήκη επιλέγει να εκπληρώσει, οι δημόσιες βιβλιοθήκες κατηγοριοποιούν γενικά τις υπηρεσίες τους ανά ηλικιακές ομάδες και γεωγραφική τοποθεσία.

Κοινές κατηγορίες υπηρεσιών είναι:

1. Υπηρεσίες παιδιών

2. Υπηρεσίες νεαρών ενηλίκων
3. Υπηρεσίες ενηλίκων
4. Υπηρεσίες πληροφόρησης
5. Υπηρεσίες προσέγγισης

Υπηρεσίες για παιδιά

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες έχουν γενικά έναν ξεχωριστό χώρο στις εγκαταστάσεις τους για τη συλλογή και τις υπηρεσίες των παιδιών. Οι παιδικές συλλογές περιλαμβάνουν υλικά μυθοπλασίας και μη μυθοπλασίας που στοχεύουν στο προσχολικό έως 12 ετών. Οι πόροι του CD-ROM είναι επίσης δημοφιλείς στα μικρά παιδιά. Τα τυπικά προγράμματα για παιδιά περιλαμβάνουν αφήγηση ιστοριών, μαριονέτες και καλοκαιρινά προγράμματα ανάγνωσης. Ορισμένες δημόσιες βιβλιοθήκες έχουν αναπτύξει διαγενεακά προγράμματα όπου νεαροί ενήλικες ή ηλικιωμένοι διαβάζουν παιδιά. (Audunson, et al., 2019).

Υπηρεσίες νεαρών ενηλίκων

Μπορεί μερικές φορές να είναι δύσκολη η παροχή υπηρεσιών σε νεαρούς ενήλικες (ηλικίας δώδεκα έως δεκαεπτά). Αυτή η ηλικιακή ομάδα μπορεί να χρησιμοποιεί τη βιβλιοθήκη περισσότερο για να συναντήσει τους άλλους την ηλικία τους παρά για τη συλλογή και τις υπηρεσίες. Ωστόσο, πολλές δημόσιες βιβλιοθήκες έχουν επιτυχημένα προγράμματα για νέους ενήλικες, προσφέροντας προγράμματα όπως κλινικές φύλαξης παιδιών, χειροτεχνίες και βιβλιοθήκες. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες παρέχουν επίσης πολλαπλές αποτυπώσεις από χαρτόδετα νεαρά ενήλικα μυθιστορήματα, που καλύπτουν θέματα που ενδιαφέρουν αυτήν την ηλικιακή ομάδα (Barclay, 2017).

Υπηρεσίες ενηλίκων

Οι υπηρεσίες ενηλίκων μπορεί να περιλαμβάνουν προγράμματα όπως σεμινάρια σχεδιασμού συνταξιοδότησης, ομάδες συζήτησης βιβλίων και μαθήματα μαγειρικής. Οι βιβλιοθήκες που εξυπηρετούν μια πολυπολιτισμική κοινότητα μπορεί να

έχουν προγράμματα σε άλλες γλώσσες εκτός από δύο επίσημες γλώσσες ή να διαθέτουν αίθουσες συσκέψεων για εθνοτικές οργανώσεις για να πραγματοποιούν συναντήσεις ή να παρουσιάζουν διαλέξεις.

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες έχουν ποικίλες συλλογές για ενήλικες, συμπεριλαμβανομένων μεγάλων βιβλίων εκτύπωσης και ομιλίας για άτομα με προβλήματα όρασης και οπτικοακουστικό υλικό, συμπεριλαμβανομένων βίντεο οδηγιών ή δημοφιλών τηλεοπτικών σειρών ή ταινιών σε βίντεο και CD-ROM ήχου για δάνειο. Πολλές δημόσιες βιβλιοθήκες δίνουν μεγάλη έμφαση στα δημοφιλή συλλεκτικά μυθιστορήματα, τα οποία είναι συχνά τοποθετημένα στα ράφια ανά είδος, π.χ. μυστήριο, ρομαντισμό, επιστημονική φαντασία και δυτικά. Σε πολυπολιτισμικές κοινότητες, οι δημόσιες βιβλιοθήκες μπορούν επίσης να συλλέγουν υλικό σε διαφορετικές γλώσσες και να παρέχουν αγγλικά ως πόρους δεύτερης γλώσσας (ESL).

Υπηρεσίες πληροφόρησης

Οι δημόσιες βιβλιοθήκες προσφέρουν τις τυπικές υπηρεσίες πληροφοριών. Έχουν συλλογές αναφοράς με μεγάλους καταλόγους, εγκυκλοπαίδειες και άλλους πόρους. Ανάλογα με την κοινότητα, μια δημόσια βιβλιοθήκη μπορεί να δίνει έμφαση σε ένα συγκεκριμένο θέμα, όπως επιχειρηματικούς πόρους σε πόρους γενεαλογικής ή τοπικής ιστορίας. Αν και δεν είναι τόσο διαδεδομένες όσο στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, οι δημόσιες βιβλιοθήκες παρέχουν βιβλιογραφική διδασκαλία. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες χρησιμεύουν επίσης ως υπηρεσία παραπομπής σε άλλους πόρους, όπως κοινωνική υπηρεσία, υγεία και κυβερνητικές υπηρεσίες. Συχνά θα έχουν στη διάθεσή τους φυλλάδια αυτών των πρακτορείων ή θα τα αναφέρουν σε έναν κατάλογο ή σε μια βάση δεδομένων. Μια άλλη σημαντική υπηρεσία πληροφοριών είναι η συμβουλευτική του αναγνώστη. Πολλοί προστάτες της βιβλιοθήκης χρησιμοποιούν τη δημόσια βιβλιοθήκη ως πηγή ψυχαγωγικής ανάγνωσης και αιτούν βιβλία που είναι παρόμοια με τους αγαπημένους τους συγγραφείς. (Zhan, & Widén, 2018).

Υπηρεσίες προσέγγισης

Αυτές οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν βιβλιοπωλεία, βιβλία μέσω ταχυδρομείου, υπηρεσίες κλεισίματος όπου τα βιβλία παραδίδονται σε σπίτια ηλικιωμένων ή ατόμων με αναπηρία. Λίστες διαθέσιμων υλικών αποστέλλονται σε άτομα που δεν μπορούν

να επισκεφθούν τη βιβλιοθήκη. Το άτομο υποβάλλει τους τίτλους της επιλογής του και το υλικό αποστέλλεται ή αποστέλλεται. Ορισμένες δημόσιες βιβλιοθήκες δημιουργούν προφίλ για κάθε άτομο. Αυτά τα προφίλ απαριθμούν τους τύπους υλικών που τα άτομα θα ήθελαν ή δεν θα ήθελαν, έτσι ώστε η δημόσια βιβλιοθήκη τους να αποστέλλει τους κατάλληλους τίτλους, όταν γίνουν διαθέσιμοι.

Θέματα και τάσεις στη δημόσια βιβλιοθήκη

Όπως και οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, οι δημόσιες βιβλιοθήκες αντιμετωπίζουν μειωμένους προϋπολογισμούς και αυξανόμενη διαθεσιμότητα πόρων σε μια μεγάλη ποικιλία μορφών. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες πρέπει να συμπληρώνονται με άλλες υπηρεσίες που παρέχουν ψυχαγωγικές και ενημερωτικές δραστηριότητες. Όταν ένα τοπικό κατάστημα βίντεο διαθέτει πάνω από πενήντα αντίγραφα των τελευταίων διαθέσιμων κυκλοφοριών με χαμηλή χρέωση ενοικίασης, γιατί ένας προστάτης επιθυμεί να τοποθετηθεί σε μια μακρά λίστα αναμονής για το ίδιο αντικείμενο; Το Διαδίκτυο είχε τόσο θετικό όσο και αρνητικό αντίκτυπο στις δημόσιες βιβλιοθήκες. Για οικογένειες που δεν μπορούν να αντέξουν οικονομικά έναν οικιακό υπολογιστή, η δημόσια βιβλιοθήκη μπορεί να παρέχει πρόσβαση σε μια σημαντική πηγή πληροφοριών. Για άτομα που έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο στο σπίτι, μπορεί να υπάρχει παρανόηση ότι «όλα είναι διαθέσιμα στο Διαδίκτυο» και ως εκ τούτου δεν χρησιμοποιούν πλέον τη δημόσια βιβλιοθήκη.

Μια ανησυχητική τάση στη σημερινή κοινωνία είναι ο αυξανόμενος αριθμός αστέγων και οι περικοπές στις κοινωνικές υπηρεσίες που παρέχουν βοήθεια σε αυτά τα άτομα. Η δημόσια βιβλιοθήκη θεωρείται συχνά ως καταφύγιο από το κρύο κλίμα και ως μέρος για ασφαλή αλληλεπίδραση με άλλους. Αυτό από μόνο του δεν δημιουργεί προβλήματα. Δυστυχώς, οι συμπεριφορές ορισμένων ατόμων δεν ανταποκρίνονται σε άλλους προστάτες της βιβλιοθήκης και στο προσωπικό της βιβλιοθήκης. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες θεώρησαν απαραίτητο να καθιερώσουν διαδικασίες για να διασφαλίσουν ότι η διαταραγμένη συμπεριφορά περιορίζεται με σεβασμό, αλλά αποτελεσματικό τρόπο. (Lynch, et al., 2020).

Οι κοινοπραξίες στις ελληνικές βιβλιοθήκες παρουσιάζονται κυρίως στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες με κύριο φορέα το **ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ** και ο οποίος αποτελείται από:

Τις Βιβλιοθήκες 35 Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων (22 Πανεπιστήμια και 13 Τεχνολογικά Ιδρύματα)

Τις Βιβλιοθήκες 15 Ερευνητικών Ιδρυμάτων

Τη Βιβλιοθήκη της Ακαδημίας Αθηνών

Την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος

Τη Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων

Τη Βιβλιοθήκη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Τη Βιβλιοθήκη του Εθνικού Ιδρύματος Γεωργικής Έρευνας

Ο σύνδεσμος άρχισε να λειτουργεί το 1999 για να διευκολύνει την πρόσβαση σε συνδρομές περιοδικών με τους λιγότερους οικονομικούς πόρους. Αργότερα, χρησιμοποίησε ευρωπαϊκή χρηματοδότηση για την ανάπτυξη υπηρεσιών πληροφόρησης για όλα τα μέλη της. Στα παραδείγματα περιλαμβάνονται Καλλίπος - Ανοιχτά σχολικά βιβλία , Υπηρεσία παράδοσης ηλεκτρονικών εγγράφων , Σύστημα πληροφοριών LIteracy (ILSEAB) , Υποκατάστημα Scholarly Communication , AMELib Accessible Multi -modal Electronic Library .

Οι Κύριες δράσεις της κοινοπραξίας είναι οι εξής:

Αδειοδότηση ηλεκτρονικού περιεχομένου

Παράδοση δανείου/εγγράφου μεταξύ βιβλιοθηκών

Λίστες ενώσεων/κοινόχρηστοι διαδικτυακοί κατάλογοι

Σημειώνουμε ότι οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες είναι οι πιο ανεπτυγμένες βιβλιοθήκες στη χώρα με μια καθιερωμένη κοινοπραξία που παρέχει πρόσβαση σε περισσότερους από 15.000 τίτλους ηλεκτρονικών περιοδικών και πολλές βάσεις δεδομένων.

Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες χρηματοδοτούνται από το Υπουργείο Παιδείας μέσω προϋπολογισμού αντίστοιχων πανεπιστημίων.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι πέρα από τις προαναφερόμενες ακαδημαϊκές υπάρχει και ένας αριθμός - πάνω από 200 - ειδικών, ερευνητικών και ιδιωτικών βιβλιοθηκών που δε μετέχει στο παραπάνω κοινοπρακτικό σχήμα.

Ανάλογα στη δεκαετία του '90, δημιουργήθηκαν πάνω από 700 βιβλιοθήκες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες σήμερα έχουν ένα ισχυρό δίκτυο που προσομοιάζει κοινοπραξία.

Σε ότι αφορά την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας χρηματοδοτείται άμεσα από το κράτος. Η Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας μετά από μια περίοδο αμέλειας, έχει υποστεί μια σημαντική αλλαγή που οδήγησε σε ένα σημαντικό μετασχηματισμό. Μετά τη γενναιόδωρη δωρεά του νέου κτηρίου της βιβλιοθήκης από το ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, που ξεκίνησε το 2009, η (ΕΒΕ) ξεκίνησε, το 2014, η ανάπτυξη μιας σειράς ψηφιακών υπηρεσιών και η δημιουργία του Αποθετηρίου Ελληνικών Βιβλιοθηκών και των εθνικών εκστρατειών ανάγνωσης για παιδιά. Το 2018, η (ΕΒΕ) μεταφέρθηκε στη νέα τοποθεσία στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις του 21ου αιώνα στην ψηφιακή εποχή. Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων εποπτεύει και χρηματοδοτεί την εθνική βιβλιοθήκη της Ελλάδας (ΕΒΕ) και τις δημόσιες βιβλιοθήκες.

Σύμφωνα με το Νόμο (Εθνική βιβλιοθήκη Ελλάδας , δημόσιες βιβλιοθήκες και άλλες διατάξεις) Ν. 2003

Οι εκδότες ή οι συγγραφείς, σε περίπτωση που δεν υπάρχει εκδότης, υποχρεούνται α) να καταθέσουν δύο αντίγραφα του έργου τους στην Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας (ΕΒΕ) ., και στη Βιβλιοθήκη της Βουλής.

β) Η υποχρέωση κατάθεσης αφορά όλες τις οπτικοακουστικές και ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις, καθώς και όλες τις ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις προσβάσιμες μέσω Διαδικτύου, σε ένα αντίγραφο. Μια απόφαση του Προέδρου της Βουλής ή του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Ονομασίας ρυθμίζει τις διαδικασίες της κατάθεσης και χρήσης οπτικοακουστικών και ηλεκτρονικών δημοσιεύσεων στη Βιβλιοθήκη της Βουλής και στην Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδας (ΕΒΕ)., αντίστοιχα.

γ) Σε περίπτωση διαδοχικών δημοσιεύσεων ή ανατυπώσεων, η κατάθεση αναφέρεται σε κάθε ξεχωριστή δημοσίευση ή επανέκδοση, υπό την προϋπόθεση ότι εμπλουτίζεται ή αναθεωρείται. Εάν υπάρχει κοινή και πολυτελής έκδοση, η υποχρέωση κατάθεσης στην (ΕΒΕ) ., και στη Βιβλιοθήκη της Βουλής αφορά ένα αντίγραφο και για τα δύο.

δ) Οι διατάξεις που αναφέρονται στις προηγούμενες περιπτώσεις ισχύουν αναλόγως για την κατάθεση σε Δημόσια Βιβλιοθήκη υλικού που παράγεται στον τόπο κατοικίας κάθε Δημόσιας Βιβλιοθήκης ή της κατοικίας ή της περιοχής κάθε Κεντρικής Δημόσιας Βιβλιοθήκης.

ε) Με απόφαση του Προέδρου της Βουλής ή του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Ονομασίας, καθορίζονται όλες οι απαραίτητες λεπτομέρειες σχετικά με την κατάθεση

αντιγράφων στη Βιβλιοθήκη της Βουλής ή στην (ΕΒΕ), και τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες, αντίστοιχα (Elmaloglou, et all., 2018)

Για κάθε έργο που δημοσιεύεται στη χώρα, ανεξάρτητα από τη μορφή του, αποδίδεται ένας διεθνής αριθμός αναγνώρισης, ο οποίος παρέχεται αποκλειστικά από την (ΕΒΕ). Για το σκοπό αυτό, ο εκδότης συμπληρώνει ένα ειδικό έγγραφο πριν από τη δημοσίευση και καταθέτει στην (ΕΒΕ), αντίγραφο κάθε έργου που δημιουργεί, μετά τη δημοσίευση, επιπλέον αυτού που ορίζεται στις προηγούμενες παραγράφους.

α) Η κατάθεση πραγματοποιείται ένα μήνα πριν από την κυκλοφορία της εκτύπωσης και αποδεικνύεται με επίσημο έγγραφο της (ΕΒΕ), όπως ορίζει ο Οργανισμός του. Ο αριθμός μητρώου πρέπει να αναγράφεται υποχρεωτικά στην εκτύπωση

β) Οι εκδότες περιοδικών κάθε μορφής καθώς και εφημερίδων υποχρεούνται να λαμβάνουν και να γράφουν κάτω σε κάθε τεύχος ή φύλλο δημοσιεύουν τον διεθνή αριθμό, ο οποίος παρέχεται από τη σχετική υπηρεσία της (ΕΒΕ) Επιπλέον, πρέπει να καταθέσουν αντίγραφο της περιοδικής ή εφημερίδας της (ΕΒΕ) και στη Βιβλιοθήκη του Κοινοβουλίου. Η κατάθεση πρέπει να γίνει μέσα σε ένα μήνα μετά την κυκλοφορία της εκτύπωσης και αποδεικνύεται μέσω επίσημου εγγράφου της (ΕΒΕ), όπως ορίζεται ειδικά από τον Οργανισμό του.

Παράλειψη κατάθεσης αντιγράφων στη (ΕΒΕ), στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες ή στη Βιβλιοθήκη της Βουλής, καθώς και παράλειψη λήψης του αριθμού διεθνούς μητρώου από τη σχετική επιτροπή του N.L.G. υπόκειται σε πρόστιμο που συλλέγει η σχετική βιβλιοθήκη, όπως αναφέρεται στον Κώδικα για τη Συλλογή Δημοσίων Εσόδων. Οποιαδήποτε αναφορά έκδοσης παράνομου αριθμού μητρώου, αποτελεί ενοχοποιητική υπόθεση.

Το ύψος του προστίμου που επιβάλλεται και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, καθορίζονται με κοινό ψήφισμα των Υπουργών Οικονομίας - Οικονομίας και Εθνικής Παιδείας και Ονομασίας. Κάθε υλικό που δεν έχει δημοσιευτεί ακόμη μπορεί να κατατεθεί στη (ΕΒΕ), προκειμένου να εμπλουτίσει το υλικό του, με την προϋπόθεση ότι έχει σωστή φυσική μορφή και είναι ανεξάρτητο.

Η κατάθεση στη (ΕΒΕ), πραγματοποιείται από τον συγγραφέα, μεταφραστή, συνθέτη, ειδικό προσαρμογής, σεναριογράφο, και γενικά από τον υπεύθυνο για την παραγωγή του υλικού, και η κατάθεση αποδεικνύεται μέσω επίσημου εγγράφου, όπως ορίζεται ειδικά από τον Οργανισμό του.

Η κατάθεση αποδεικνύει τον χρόνο κατάθεσης του συγκεκριμένου υλικού και δεν έχει καμία σχέση με τη διαδικασία πνευματικών δικαιωμάτων. Αντίγραφο του υλικού που αναφέρεται στην παρούσα παράγραφο χορηγείται μόνο στον αιτούντα, στον δικαιούχο αυτού του δικαιώματος ή στους κληρονόμους του, με δικά τους έξοδα (Elmaloglou, et all., 2018).

Με βάση τα παραπάνω, η ΕΒΕ διαθέτει μια μοναδική συλλογή και έχει ισχυρή παρουσία στο κοινοπρακτικό σχήμα.

Στο πλαίσιο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών παρατηρούμε και άλλες ομάδες/ σχήματα μικρότερης εμβέλειας, όπως:

Η Βιβλιοθήκη και το Κέντρο Πληροφόρησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Βιβλιοθήκη ΑΠΘ) συμμετέχει στις ακόλουθες κοινοπραξίες και συνεργάζεται με τους ακόλουθους οργανισμούς:

Διεθνής Ομοσπονδία Συλλόγων και Ιδρυμάτων Βιβλιοθηκών

Η Διεθνής Ομοσπονδία Συλλόγων και Ιδρυμάτων Βιβλιοθηκών (IFLA) είναι ο κορυφαίος διεθνής φορέας που εκπροσωπεί τα συμφέροντα των υπηρεσιών βιβλιοθηκών και πληροφοριών και των χρηστών τους. Είναι η παγκόσμια φωνή του επαγγέλματος της βιβλιοθήκης και της πληροφορίας.

Η Βιβλιοθήκη του ΑΠΘ είναι μέλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας Συλλόγων και Ιδρυμάτων Βιβλιοθηκών από το 1994. Η Βιβλιοθήκη του ΑΠΘ φιλοξένησε δύο Δορυφορικές συναντήσεις κατά τη διάρκεια του Παγκόσμιου Συνεδρίου Βιβλιοθήκης και Πληροφοριών το 2019

Ένωση Ευρωπαϊκών Βιβλιοθηκών Έρευνας

Η Ένωση Ευρωπαϊκών Βιβλιοθηκών Έρευνας αντιπροσωπεύει τα συμφέροντα των ιδρυμάτων της, των πανεπιστημίων τους και των ερευνητών τους σε διάφορους βασικούς τομείς, όπως η μεταρρύθμιση πνευματικών δικαιωμάτων, οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες, η ανοικτή πρόσβαση, οι μετρήσεις και η διαχείριση δεδομένων έρευνας. Η Βιβλιοθήκη του ΑΠΘ έγινε μέλος της ένωσης το 2007. Το προσωπικό της βιβλιοθήκης του ΑΠΘ έχει συμμετάσχει στο ετήσιο συνέδριο LIBER και σε Ομάδες Εργασίας.

Ομάδα Γεωγραφικών Βιβλιοθηκών

Η Βιβλιοθήκη του ΑΠΘ είναι ένα από τα ιδρυτικά μέλη αυτής της ομάδας που ξεκίνησε να λειτουργεί τον Δεκέμβριο του 2017. Τα μέλη αυτής της ομάδας

συνεργάζονται για την οικοδόμηση κοινών πρακτικών διαχείρισης των χαρτογραφικών τους συλλογών και τη διάδοση αυτών των καλών πρακτικών μέσω εργαστηρίων και εκδηλώσεων.

Ωστόσο, οι λαϊκές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα αναπτύσσονται σε ένα μάλλον αποκεντρωμένο σύστημα. Οι περισσότερες βιβλιοθήκες χρηματοδοτούνται δημόσια είτε άμεσα, σε κρατικό επίπεδο, είτε έμμεσα σε τοπικό επίπεδο (Ayoub, et all., 2018).

Οι 46 δημόσιες βιβλιοθήκες χρηματοδοτούνται άμεσα από το κράτος. Επιπλέον, υπάρχουν 157 δημοτικές βιβλιοθήκες, καθεμία από τις οποίες χρηματοδοτείται από την αντίστοιχη τοπική αυτοδιοίκηση.

Τέλος, εδώ πρέπει να αναφέρουμε και τον επαγγελματικό σύνδεσμο των βιβλιοθηκονόμων, που παρότι δεν αποτελεί κοινοπραξία βιβλιοθηκών, ωστόσο έχει ένα ρόλο στη συνοχή τους. Η μόνη επαγγελματική ένωση που έχει στο επίκεντρό της τα ενδιαφέροντα των επαγγελματιών βιβλιοθηκονόμων στη χώρα μας είναι η Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων και Επιστημόνων της Πληροφορίας. Επικεντρώνεται στην προώθηση της βιβλιοθηκονομίας και στην αναγνώριση του ρόλου των βιβλιοθηκονόμων στην Ελλάδα και στοχεύει να επιτρέψει την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των ελληνικών βιβλιοθηκών. Ένας άλλος τομέας εστίασης είναι η αποτίμηση του πλούτου των πληροφοριών που είναι διαθέσιμες σε σύγχρονα μέσα (το διαδίκτυο) και στα κοινωνικά μέσα που προσφέρονται σε όλους τους πολίτες μέσω των βιβλιοθηκών. Ο Σύλλογος παρέχει επαγγελματική ανάπτυξη στους βιβλιοθηκονόμους μέσω διαφόρων συνεδρίων, εργαστηρίων και συναντήσεων.

Κεφάλαιο 2 Θεωρητικό μέρος – Βιβλιογραφική έρευνα – Σχετικές προσπάθειες

2.1 Κοινοπραξίες βιβλιοθηκών και κοινοπρακτικά σχήματα

Μια κοινοπραξία είναι μια ομάδα οικονομικών φορέων. Σύμφωνα με τον Κανονισμό Δημοσίων Συμβάσεων του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου που περιγράφεται στο Δεκέμβριο του Προέδρου αρ. 44/2014: (Machovec, 2017).

Ο όρος «οικονομικός φορέας» μπορεί να αναφέρεται σε «εργολάβο εργασίας», «προμηθευτή» ή «πάροχο υπηρεσιών» και σημαίνει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσια οντότητα ή ομάδα τέτοιων προσώπων και/ή οντοτήτων που προσφέρει την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών στην αγορά.

Μια κοινοπραξία είναι μια ένωση δύο ή περισσότερων ατόμων, εταιρειών ή οργανισμών με στόχο τη συμμετοχή σε μια κοινή δραστηριότητα ή τη συγκέντρωση των πόρων τους για την επίτευξη ενός κοινού στόχου.

Εντός της κοινοπραξίας, κάθε συμμετέχων διατηρεί ξεχωριστό νομικό καθεστώς και ο έλεγχος της κοινοπραξίας επί κάθε συμμετέχοντα γενικά περιορίζεται σε δραστηριότητες που αφορούν την κοινή προσπάθεια, ιδίως τον καταμερισμό των κερδών. Μια κοινοπραξία συγκροτείται με σύμβαση.

Κατά κανόνα, ομάδες οικονομικών φορέων εξουσιοδοτούνται να υποβάλλουν προσφορές ή να είναι υποψήφιοι ("κοινός διαγωνισμός", που ονομάζεται επίσης "κοινοπραξία"). Για την υποβολή προσφοράς, το Ινστιτούτο δεν απαιτεί από τις κοινοπραξίες να λάβουν κάποια συγκεκριμένη νομική μορφή. μπορεί να είναι ένας μόνιμος, νομικά εγκατεστημένος όμιλος ή ένας που έχει συσταθεί για μια συγκεκριμένη διαδικασία προμήθειας.

Οι οντότητες που συμμετέχουν σε κοινοπραξία συγκεντρώνουν πόρους, αλλά κατά τα άλλα είναι μόνο υπεύθυνες για τις υποχρεώσεις που ορίζονται στη συμφωνία της κοινοπραξίας. Συνεπώς, κάθε οντότητα που βρίσκεται υπό την κοινοπραξία, παραμένει ανεξάρτητη όσον αφορά τις συνήθεις επιχειρηματικές της δραστηριότητες

και δεν έχει λόγο για τις δραστηριότητες ενός άλλου μέλους που δεν σχετίζονται με την κοινοπραξία.

Οι κοινοπραξίες βρίσκονται συχνά στον μη κερδοσκοπικό τομέα, για παράδειγμα, μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Οι εκπαιδευτικές κοινοπραξίες συχνά συγκεντρώνουν πόρους όπως βιβλιοθήκες, ερευνητικές δραστηριότητες και καθηγητές και τους μοιράζονται σε όλα τα μέλη της ομάδας προς όφελος των μαθητών τους. Αρκετές ομάδες κολεγίων και πανεπιστημίων της Βόρειας Αμερικής λειτουργούν ως κοινοπραξίες.(Machovec, 2017).

Για παράδειγμα, η Κοινοπραξία Five College στη Μασαχουσέτη περιλαμβάνει ως μέλη το Πανεπιστήμιο της Μασαχουσέτης Amherst, το Mount Holyoke College, το Hampshire College, το Smith College και το Amherst College. Οι μαθητές που φοιτούν σε οποιοδήποτε από αυτά τα ιδρύματα μπορούν να παρακολουθήσουν μαθήματα σε οποιοδήποτε άλλο συνεργαζόμενο σχολείο για πίστωση χωρίς επιπλέον κόστος. Τέτοιες εκπαιδευτικές κοινοπραξίες περιλαμβάνουν συμπράξεις μεταξύ ιδρυμάτων που βρίσκονται κοντά το ένα στο άλλο. Άλλες κοινοπραξίες κολλεγίων περιλαμβάνουν The Quaker Consortium, The Claremont Colleges και The Big Ten Academic Alliance.

Οι κοινοπραξίες είναι κοινές μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που συγκεντρώνουν πόρους έτσι ώστε οι μαθητές να μπορούν να επωφεληθούν από ένα ευρύτερο φάσμα περιουσιακών στοιχείων. Υπάρχουν επίσης εταιρικές, κερδοσκοπικές κοινοπραξίες, αλλά είναι λιγότερο διαδεδομένες. Μία από τις πιο γνωστές κερδοσκοπικές κοινοπραξίες είναι η αεροπορική εταιρεία Airbus Industrie GIE. Οι Ευρωπαίοι κατασκευαστές αεροδιαστημικής συνεργάζονται στο πλαίσιο της κοινοπραξίας για την παραγωγή και πώληση εμπορικών αεροσκαφών.

Απεικονίζοντας την πολυπλοκότητα μιας τέτοιας ρύθμισης, οι τέσσερις εταιρείες εταίροι της Airbus (British Aerospace, Aérospatiale, Construcciones Aeronáuticas SA και DASA) ήταν ταυτόχρονα υπεργολάβοι και μέτοχοι της κοινοπραξίας. Αυτή η ρύθμιση οδήγησε σε ορισμένες συγκρούσεις συμφερόντων και αναποτελεσματικότητας καθώς και στην ενδεχόμενη μετάβαση στην Airbus SAS το 2001, η οποία οδήγησε σε ενοποίηση των αρχικών μελών της κοινοπραξίας και μείωση των γενικών εξόδων (Darko-Ampem, 2017).

Κυβερνήσεις και ιδιωτικές επιχειρήσεις συχνά συνεργάζονται για τη διαμόρφωση προτύπων για την παραγωγή, την παραγωγή τροφίμων, τη συμβατότητα των προϊόντων, την ασφάλεια των καταναλωτών και πολλά άλλα. Σε τέτοιες συνεργασίες, μια κυβέρνηση αξιοποιεί την αγοραστική της δύναμη ως καταναλωτής για τη δημιουργία προτύπων.

Οι χώρες που αναπτύσσουν πρότυπα έχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι αυτών που δεν το κάνουν, και χώρες και βιομηχανίες που συμφωνούν με ένα παγκόσμιο πρότυπο είναι συχνά ηγέτες στο διεθνές εμπόριο. Ωστόσο, η δημιουργία προτύπων μπορεί να οδηγήσει σε πιθανές καταχρήσεις και αντιμονοπωλιακές ανησυχίες. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η νομική βάση για συνεργασίες και κοινοπραξίες βρίσκεται στις Αντιμονοπωλιακές οδηγίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης και της Ομοσπονδιακής Επιτροπής Εμπορίου για Συνεργασίες Μεταξύ Ανταγωνιστών

Αν και κοινοπραξίες έχουν την τάση να μοιράζονται τους πόρους, που ενεργούν ανεξάρτητα, όταν πρόκειται για την ημέρα με την ημέρα εργασιών. Σε μια κοινοπραξία, δύο ή περισσότερα μέρη μοιράζονται γενικά την ιδιοκτησία σε μια επιχείρηση, μαζί με κινδύνους, κέρδη, ζημίες και διακυβέρνηση.

Οι βιβλιοθήκες και οι σχετικοί οργανισμοί συγκεντρώνονται με διάφορους τρόπους για να ολοκληρώσουν τη δουλειά τους. Συμφωνούν όπου υπάρχουν πλεονεκτήματα κλίμακας: να πιέσουν, για παράδειγμα, να διαπραγματευτούν και να χορηγήσουν άδεια, να μειώσουν το κόστος ή να δημιουργήσουν κοινή υποδομή.

Η «ήπια δύναμη» τέτοιων ομάδων είναι επίσης σημαντική - η οικοδόμηση σχέσεων, η εμπιστοσύνη, η ανταλλαγή μάθησης και η καινοτομία που προκύπτει από την κοινή συνεργασία με την πάροδο του χρόνου είναι ένας σημαντικός λόγος που οι ομάδες αυτές επιμένουν. Σε κάθε περίπτωση, οι βιβλιοθήκες αναγνωρίζουν ότι η συλλογική δράση ή η δημιουργία κοινής ικανότητας αποφέρει οφέλη μεγάλης κλίμακας.

Σε αυτό το πλαίσιο, είναι ενδιαφέρον να σκεφτούμε τη συνεργασία σε κλίμακα σε τέσσερις τομείς: επιρροή, μάθηση, καινοτομία και ικανότητα. Ορισμένοι συνεργατικοί οργανισμοί εκτείνονται σε αρκετούς από αυτούς τους τομείς, άλλοι είναι πιο εξειδικευμένοι. Σε όλους αυτούς τους τομείς, η κοινοπραξία ή η συλλογική δραστηριότητα δημιουργούν δυναμικά πλεονεκτήματα κλίμακας.

Οι οργανισμοί που έχουν κυρίως **κλίμακα επιρροής** έχουν ρόλο συνηγορίας ή αντιπροσώπευσης και συχνά βρίσκονται σε εθνικό επίπεδο ή σε διεθνές επίπεδο ή επικεντρώνονται σε συγκεκριμένα θέματα. Μια περιφερειακή διάσταση είναι συχνά πολύ σημαντική για οργανισμούς με **κλίμακα επιρροής** είτε για υλικοτεχνικούς λόγους είτε επειδή υπάρχει δημόσια υποστήριξη (σε επίπεδο πολιτείας ή επαρχίας ή σε εθνικό επίπεδο). Άλλοι οργανισμοί μπορούν να συγκεντρώσουν ομάδες κοινών ενδιαφερόντων ή συγκεκριμένες ομάδες λειτουργιών. Και σε ένα περιβάλλον εξελισσόμενων προσδοκιών και συμπεριφορών των χρηστών, υπάρχει μια αυξανόμενη αναγνώριση ότι οι βιβλιοθήκες πρέπει να σκεφτούν σκόπιμα κοινές προσεγγίσεις **μάθησης** και **καινοτομίας** που θα τις προετοιμάσουν καλύτερα να ανταποκριθούν στις νέες ανάγκες. Ορισμένες ομάδες επικεντρώνονται στη μάθηση και την καινοτομία ενώ είναι επίσης όλο και πιο σημαντικό μέρος όλων των ομάδων (Darko-Ampem, 2017).

Φυσικά, οι ομάδες δημιουργούνται για διαφορετικούς λόγους και με διαφορετικούς τρόπους. Αλλά συχνά έχουν αλληλεπικαλυπτόμενους ρόλους και οι μεμονωμένες βιβλιοθήκες συνήθως υποστηρίζουν αρκετούς. Το οργανωτικό πλαίσιο της συνεργατικής ή κοινοπρακτικής δραστηριότητας αναφέρεται στη σχετική βιβλιογραφία και ειδικότερα εστιάζει στα κίνητρα, τα οργανωτικά πρότυπα, τα επιτυχημένα μοντέλα κ.λπ. Αναπτύσσονται τα θέματα που αφορούν τις κλασικές κοινοπραξίες βιβλιοθηκών (τέτοιες κοινοπραξίες οργανώνονται συχνά γύρω από μερικές συνδυασμούς αδειοδότησης, κοινής χρήσης πόρων και κατάρτισης, ή μερικές φορές διαχείρισης ενός κοινού συστήματος βιβλιοθήκης), αλλά λείπει η γενικότερη προοπτική (Kumar, 2017).

Φυσικά, η συνεργατική δραστηριότητα είναι μόνο ένας τρόπος με τον οποίο οι βιβλιοθήκες αποκτούν κοινές υπηρεσίες ή συνδέονται με ευρύτερους πόρους ή με άλλα λόγια κλιμακώνουν τις δυνατότητές τους. Μπορεί κανείς να επισημάνει τρία μοτίβα που παρέχουν κοινοπρακτικές υπηρεσίες βιβλιοθήκης:

Δημόσιο - Η κοινή υποδομή ή οι υπηρεσίες παρέχονται μέσω δημόσιας υπηρεσίας ή με δημόσια υποστήριξη, συχνά με εθνικό (ή περιφερειακό) συντονισμό.

Συνεργατική - Μια ομάδα βιβλιοθηκών συνεργάζεται για να κάνει κάτι. Η τυπικότητα, το μέγεθος και το εύρος διαφέρουν πολύ. Αυτή η συνεργασία παίρνει συχνά τη μορφή κοινοπραξίας και οι βιβλιοθήκες υποστηρίζουν πολλές κοινοπραξίες.

Κοινόχρηστη - Μια κοινόχρηστη υπηρεσία μπορεί να αγοραστεί από έναν πάροχο (εκδότης, προμηθευτής συστήματος, κατανεμητής πληροφοριών κ.λπ.). Επίσης, μπορεί να γίνει σε επίπεδο υπηρεσιών, πχ να υπάρχει μια κοινόχρηστη συμβουλευτική υπηρεσία που να αξιοποιεί μια ευρύτερη τεχνογνωσία ή εμπειρία.

Φυσικά, αυτοί είναι σημαντικοί τρόποι με τους οποίους οι βιβλιοθήκες κλιμακώνουν τις υπηρεσίες τους - για παράδειγμα, σε μεγάλο βαθμό αποκτούν τη βιβλιογραφία των περιοδικών, την αυτοματοποίηση και άλλες κεντρικές υπηρεσίες. Στην πραγματικότητα, μια σημαντική λειτουργία της κοινόχρηστης, συνεργατικής ή δημόσιας παροχής είναι η αποτελεσματική οικονομική προμήθεια κοινών υπηρεσιών από τρίτους. Οι ομάδες που υποστηρίζονται από το κοινό μπορεί να έχουν ένα ισχυρό συνεργατικό στοιχείο ή να έχουν συνεισφορές από μέλη (Kumar, 2017).

Η ποικιλία των συνεργασιών της βιβλιοθήκης είναι μεγάλη και αυτό σημαίνει και μεγάλη ποικιλία κοινοπραξιακών οργανώσεων και κατευθύνσεων. Αυτά αλλάζουν επίσης με την πάροδο του χρόνου. Παραθέτουμε εδώ τρεις διαφορετικούς τρόπους σύνθεσης των κοινοπραξιών:

Μονής ή πολλαπλής χρήσης. Ορισμένες ομάδες μπορεί να ειδικεύονται σε μία λειτουργία ή κατεύθυνση. Η τομή των συμφερόντων των μελών περιορίζει το πεδίο εφαρμογής της κοινοπραξίας. Όταν μια κοινοπραξία περιλαμβάνει μέλη διαφόρων τύπων (μεγάλα, μικρά, ακαδημαϊκά, δημόσια), τότε η διασταύρωση των συμφερόντων μπορεί να χρειαστεί να γίνει αρκετά στενή (κοινή χρήση πόρων, για παράδειγμα) για την επίτευξη των επιθυμητών πλεονεκτημάτων και η κοινοπραξία μπορεί να επικεντρωθεί σε αυτά. Όπου τα μέλη της κοινοπραξίας αποτελούν περισσότερο ομάδα ομότιμων, τότε η τομή των συμφερόντων είναι μεγαλύτερη και η κοινοπραξία μπορεί να προχωρήσει τις κοινές ανησυχίες σε ευρύτερο φάσμα.

Αντιπρόσωπος ή πάροχος. Δεν υπάρχει ένα μοντέλο συνεργασίας. Οι βιβλιοθήκες μπορούν να συνεργαστούν ανεπίσημα για να γίνουν τα πράγματα. Μπορούν να προσθέσουν σταδιακά περισσότερη δομή: να συγκαλέσουν ομάδες εργασίας μελών,

να προσλάβουν προσωπικό, να προσλάβουν εκτελεστικό διευθυντή, να αποτελέσουν τη συνεργασία ως ανεξάρτητη οντότητα. Φυσικά, όταν η συνεργασία δομηθεί ως ανεξάρτητη οντότητα, πρέπει να διατηρηθεί και ζητήματα ευθυγράμμισης και διακυβέρνησης έρχονται στο προσκήνιο. Με την πάροδο του χρόνου, αυτό μπορεί να γίνει πιο σημαντικό καθώς μπορεί να αλλάξουν πρωτότυπες προσωπικότητες ή οργανωτικά πλαίσια, να προκύψουν νέες απαιτήσεις, δραστηριότητες να αναπτυχθούν ή να γίνουν πιο ποικίλες. Καθώς ο οργανισμός αναπτύσσεται, μπορεί να ξεπεράσει τη δυνατότητα ή το ενδιαφέρον των μελών να υποστηρίξουν πλήρως τις δραστηριότητές του μέσω τελών και μπορεί να επιδιώξει τη διαφοροποίηση των ροών εσόδων προσφέροντας πρόσθετες υπηρεσίες, υποβάλλοντας αίτηση για επιχορηγήσεις κ.ο.κ. Αυτό σημαίνει ότι η ισορροπία μεταξύ της ομάδας ως άμεσου πράκτορα του ενδιαφέροντος της βιβλιοθήκης μέλους, ενός συλλογικού πόρου που πρέπει να κατευθυνθεί, και της ομάδας ως παρόχου στις βιβλιοθήκες, που αναπτύσσει ανεξάρτητα δυναμικά προϊόντα, μπορεί να αλλάξει. Ως πάροχος, η κοινοπραξία πρέπει να παρέχει υποστήριξη και εκπαίδευση, να αναβαθμίσει την υπηρεσία σύμφωνα με τις προσδοκίες των χρηστών και γενικά να προσφέρει την υποστήριξη που αναμένουν οι βιβλιοθήκες από τρίτους παρόχους. Αυτό σημαίνει με τη σειρά του ότι οι υπηρεσίες συγκρίνονται δυναμικά με τις υπηρεσίες τρίτων παρόχων - σκεφτείτε, για παράδειγμα, ένα κοινό θεσμικό αποθετήριο που παρέχεται από την κοινοπραξία και τη σύγκριση, ας πούμε, του *bepress*. Αυτή η σχέση υπηρεσιών μπορεί να αλλάξει τη δυναμική μεταξύ μελών και κοινοπραξίας. Το μέγεθος είναι επίσης σημαντικός παράγοντας εδώ, δεδομένου ότι καθώς ένας οργανισμός αναπτύσσεται μπορεί να είναι δύσκολο για όλα τα μέλη να συμμετέχουν άμεσα στη λήψη αποφάσεων. Μια σημαντική δυναμική είναι όπου η ιδιότητα μέλους δεν είναι πλέον μια αμοιβαία «γνωστή κοινότητα» με τακτική κοινωνική αλληλεπίδραση. Άλλοι παράγοντες είναι η διαφοροποίηση της χρηματοδότησης ή η εξυπηρέτηση διαφορετικών τύπων βιβλιοθηκών. Καθώς το μέγεθος ή η πολυπλοκότητα αυξάνεται με αυτόν τον τρόπο, πιθανότατα επικεντρώνεται στις αντιπροσωπευτικές δομές και στις δομές λήψης αποφάσεων στη διακυβέρνηση, καθώς και στο ρόλο, τη λογοδοσία και την εξουσία του εκτελεστικού διευθυντή. Συνήθως, ένας εκτελεστικός διευθυντής θα είναι υπόλογος στα μέλη για αποφάσεις μέσω αντιπροσωπευτικού συμβουλίου. Η ισορροπία μεταξύ πράκτορα και παρόχου συμβάλλει σημαντικά στην αίσθηση της ιδιοκτησίας και του ανήκειν που θα έχουν τα μέλη έναντι μιας κοινοπραξίας, όπως και η συμμετοχή σε μηχανισμούς διακυβέρνησης (Gioto-poulos, & Vettas, 2018).

Συλλογική δράση και κλιμάκωση δικαιωμάτων. Οι κοινοπραξίες είναι ουσιαστικά μια απάντηση σε μια συλλογική ερώτηση δράσης (είναι πιο αποτελεσματική η επίλυση ορισμένων ερωτήσεων σε μια ομάδα ή η προσφυγή σε μια ομάδα για την απόκτηση ικανοτήτων που δεν μπορείτε να δημιουργήσετε εσωτερικά;), η οποία με τη σειρά της εγείρει μια σωστή κλίμακα ερώτησης (στο ποιο επίπεδο είναι επιθυμητή η δράση ή ποιο είναι το βέλτιστο μέγεθος μιας ομάδας;). Για πολλά ζητήματα, μια περιφερειακή κλίμακα είναι σημαντική, όπου τα προσωπικά δίκτυα εντός αυτής της γνωστής κοινότητας αποτελούν σημαντικό μέρος της αξίας που προσφέρει μια κοινοπραξία. Για άλλους, ειδικά σε περιβάλλον δικτύου, είναι λογικό να κλιμακωθούν σε πολύ ευρύτερες ομάδες.

2.1.1 Οι λαϊκές βιβλιοθήκες και η σημασία τους

Όπως αναφέρει η Μέλλου (2006), οι λαϊκές βιβλιοθήκες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διάδοση των γνώσεων και στη γενικότερη πνευματική άνοδο και ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας. Αυτό αντανακλάται στον γενικότερο σκοπό της λειτουργίας τους όπως αναφέρεται από την UNESCO (1994). Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον οργανισμό, οι λαϊκές βιβλιοθήκες:

- Συμβάλλουν στην δια βίου σφαιρική εκπαίδευση της τοπικής κοινωνίας και της κοινότητας γενικότερα.
- Διευκολύνουν την κατανόηση των επιτευγμάτων στους τομείς της γνώσης και του πολιτισμού.
- Αποτελούν το κύριο μέσο με το οποίο γίνεται προσιτή σε όλους η καταγραφή των σκέψεων και των ιδεών του ανθρώπου και η έκφραση της δημιουργικής του φαντασίας.
- Αναζωογονούν το ανθρώπινο πνεύμα με την παροχή βιβλίων.
- Παρέχουν πληροφορίες για τις τελευταίες τεχνικές, επιστημονικές και κοινωνικές εξελίξεις, στοιχείο που αποκτά ιδιαίτερα μεγάλη σημασία σε εποχές υγειονομικής κρίσης, όπως αυτή που διανύουμε σήμερα.

(UNESCO, 1994)

Σε κλίμα συμφωνίας, η Τσάφου (2011) αναφέρει ότι οι λαϊκές βιβλιοθήκες ως φορείς γνώσεις αποτελούν σημαντικό μοχλό οικονομικής ανάπτυξης, και ειδικώς

στον ανεπτυγμένο κόσμο που οι οικονομίες μετατρέπονται σε οικονομίες της γνώσης (ΟΟΣΑ, 2021). Ενδεικτικά, η τελευταία αναφέρει ότι εξ ορισμού, ο σκοπός μιας λαϊκής βιβλιοθήκης είναι να παρέχει πρόσβαση στην καταχωρημένη πληροφορία στα μέλη της κοινότητας. Η προσπάθεια αυτή περιλαμβάνει και τη χρήση σύγχρονων τεχνολογικών μέσων και ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης.

Σχετικά με την τελευταία παρατήρηση της Τσάφου (2011), η συντριπτική πλειοψηφία των ερευνητών στη βιβλιογραφία κάνουν εκτενείς αναφορές στη σημαντική επιρροή της τεχνολογίας στο τρόπο λειτουργίας των λαϊκών βιβλιοθηκών, υπογραμμίζοντας ότι αλλάζουν τον «παραδοσιακό» ρόλο τους και τη φύση των υπηρεσιών που παρέχουν.

Επίσης, ο Brinberg (1980) υπογραμμίζει τη συμβολή των βιβλιοθηκών ως παράγοντα κοινωνικής, πολιτιστικής και κατ' επέκταση οικονομικής ανάπτυξης, στοιχεία που ως ένα βαθμό αντανakλούν τη συσχέτιση ανάμεσα στις βιβλιοθήκες και τη βιώσιμη ανάπτυξη (Igbionia & Osuchukwu, 2018). Για να επιτευχθούν όμως όλα τα παραπάνω, πρέπει οι βιβλιοθήκες να έχουν καταρτισμένο προσωπικό που θα μπορεί να επιλέγει, να επεξεργάζεται και να οργανώνει τις διαθέσιμες πληροφορίες κατά τέτοιο τρόπο ώστε αυτές να μπορούν να προωθηθούν στον κάθε ενδιαφερόμενο τη στιγμή που το επιθυμεί (Τσάφου, 2011 ; Igbionia & Osuchukwu, 2018)

Επιπρόσθετα, αξίζει να σημειωθεί ότι η UNESCO στη σχετική της διακήρυξη υπογράμμισε τη συμβολή των λαϊκών βιβλιοθηκών στη λειτουργία της δημοκρατίας. Όλα όσα αναφέρθηκαν νωρίτερα αποτυπώνονται στα παρακάτω σημεία που αναφέρονται από την UNESCO (1994) και τον IFLA (2020) σχετικά με τον ρόλο των δημοτικών βιβλιοθηκών. Ειδικότερα, οι βιβλιοθήκες :

1. Παρέχουν ίση πρόσβαση όλων των ομάδων πληθυσμού στη γνώση. Άτομα με ειδικές ανάγκες, ευπαθείς ομάδες, κάτοικοι ακριτικών περιοχών με περιορισμένη πρόσβαση στην ενημέρωση μπορούν μέσω των λαϊκών βιβλιοθηκών να αποκτήσουν άμεση πρόσβαση στη γνώση. Σε αυτό το σημείο έγκειται και η συμβολή των λαϊκών βιβλιοθηκών στην περιφερειακή ανάπτυξη, αμβλύνοντας τις ανισότητες στην πληροφόρηση ανάμεσα στα μεγάλα αστικά κέντρα και τις μικρότερες πόλεις.
2. Φέρνουν τους κατοίκους των τοπικών κοινωνιών σε επαφή με τις πιθανότητες δημιουργίας δραστηριοτήτων απασχόλησης, ενισχύοντας έτσι την περιφερειακή οικονομία και απασχόληση.

3. Είναι φορείς μετάδοσης της πολιτιστικής κληρονομιάς της εκάστοτε περιοχής.
4. Με τη βοήθεια της τεχνολογίας, οι λαϊκές βιβλιοθήκες εξασφαλίζουν στους χρήστες τους άμεση πρόσβαση στα αρχεία των εθνικών και κεντρικών βιβλιοθηκών, διαχέοντας έτσι τη γνώση σε εθνικό επίπεδο.
5. Είναι φορείς οργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων, συνδέοντας έτσι τη λειτουργία τους με τη ψυχαγωγία και την πνευματικότητα.
6. Προωθούν την αδιάκοπη, συστηματική και συνεχή εκπαίδευση των πολιτών
7. Είναι οι βασικοί φορείς για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής μιας περιοχής καθώς και για την ανάπτυξη και εφαρμογή των δημοκρατικών διαδικασιών, παρέχοντας ελεύθερη και ίση πρόσβαση σε υψηλής αξίας πληροφορίες.

(UNESCO, 1994)

Συμπερασματικά, η ανάλυση της βιβλιογραφίας ανέδειξε τον πολυδιάστατο ρόλο και την καθοριστική συμβολή των λαϊκών βιβλιοθηκών στη λειτουργία και την ευρύτερη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών προωθώντας τις αρχές της ισότητας, της ισονομίας, της δημοκρατίας και της αποφυγής των διακρίσεων. Η εξέλιξη των ψηφιακών τεχνολογιών παρέχει στις βιβλιοθήκες πολλαπλές προκλήσεις, οι οποίες καλούνται να «εκμεταλλευτούν» τις νέες αυτές τεχνολογικές δυνατότητες με στόχο να αναβαθμίσουν την ποιότητα και την απήχηση του έργου τους.

2.2 Κοινοπραξίες και συνεργασίες μεταξύ των λαϊκών βιβλιοθηκών

Σε διεθνές επίπεδο μια από τις στρατηγικές που συμβάλει στην αναβάθμιση του έργου των βιβλιοθηκών είναι η πραγματοποίηση κοινοπραξιών και συνεργασιών. Η σημαντικότητα των συνεργασιών για τις βιβλιοθήκες αντανακλάται και στο γεγονός ότι ερευνητές όπως η Μέλλου (2006) τις χαρακτηρίζουν ως απαραίτητη προϋπόθεση για την επιβίωση τους. Εννοιολογικά, ο όρος της συνεργασίας στο πλαίσιο της λειτουργίας των βιβλιοθηκών αναφέρεται στη δημιουργία συνεργατικών σχημάτων δύο ή και περισσότερων βιβλιοθηκών σε ισότιμη βάση για την επίτευξη κοινών στόχων (Μέλλου, 2006). Για τον Ζάχο (1998), τη Τσάφου (2011) και τον Salem (2017), οι κοινοί αυτοί στόχοι υπάγονται σε τέσσερις κατηγορίες, ήτοι: 1) βελτίωση της πρόσβασης σε περισσότερες πηγές της βιβλιογραφίας, 2) ανάπτυξη συστημάτων δια-δανεισμού υλικού μεταξύ των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, 3)

ανταλλαγή βιβλιογραφικών εγγράφων και 4) δημιουργία συλλογικών καταλόγων. Η Τσάφου (2011) συμπληρώνει ότι η εξέλιξη της τεχνολογίας προσφέρει ευκαιρίες για συνεργασίες που αφορούν την κοινή και συντονισμένη απόκτηση αδειών πρόσβασης (License agreements) σε ψηφιακά περιοδικά. Σε αυτό το πλαίσιο, οι κοινοπραξίες και οι συνεργασίες αναβαθμίζουν σημαντικά τις πηγές και τις υπηρεσίες επιστημονικής πληροφόρησης των βιβλιοθηκών ενισχύοντας έτσι τη ποιότητα των υπηρεσιών τους. Στο ίδιο μήκος κύματος, ο Τσιμπόγλου (2008) αναφέρει ότι στη νέα ψηφιακή εποχή μια από τις σημαντικότερες λειτουργίες των κοινοπραξιών είναι η εξασφάλιση πρόσβασης σε ηλεκτρονικούς ψηφιακούς πόρους.

Ενώ στις ΗΠΑ, οι κοινοπραξίες και οι συνεργασίες μεταξύ των βιβλιοθηκών είναι μια ευρέως διαδεδομένη πρακτική (Τσιμπόγλου, 2008), στη χώρα μας ξεκίνησαν μετά το 1994 (Τσάφου, 2011). Οι πιο σημαντικές προσπάθειες κοινοπραξιών και συνεργασιών μεταξύ βιβλιοθηκών που εφαρμόστηκαν στην Ελλάδα είναι οι εξής:

1. Δημιουργία του Εθνικού Δικτύου Επιστημονικών και Τεχνολογικών Βιβλιοθηκών (ΕΔΕΤΒ) που αφορούσε τη συνεργασία σε θέματα δανεισμού.
2. Δημιουργία του δικτύου Hellenic Academic Libraries Link (HEAL LINK). Η συνεργασία πραγματοποιήθηκε με πόρους από το Γ' Κοινοτικό πλαίσιο στήριξης και αφορούσε την κοινοπραξία ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Το HEAL LINK επέτρεψε την καλύτερη πρόσβαση στο υλικό των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, την από κοινού πληρωμή των δικαιωμάτων πρόσβασης σε ξένα ηλεκτρονικά επιστημονικά περιοδικά, την αρχειοθέτηση και πρόσβαση σε μεταπτυχιακές και διδακτορικές εργασίες, κτλ.
3. Τη συνεργασία μεταξύ ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης με στόχο τη συνεργατική πρόσβαση σε ευρετήρια παραπομπών. (Τσάφου, 2011)

Όπως φαίνεται παραπάνω, υπάρχει σχετικό έλλειμμα στη δημιουργία συνεργατικών σχημάτων ή/και κοινοπραξιών ανάμεσα στις λαϊκές βιβλιοθήκες. Αν ληφθούν υπόψη τα πολλαπλά οφέλη που έχουν τέτοιες ενέργειες η ανάγκη δημιουργίας συνεργασιών μεταξύ των λαϊκών βιβλιοθηκών καθίσταται επιτακτική.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Τσάφου (2011), με βάση τη διάσταση του χώρου, διακρίνει δυο δυνάμει μορφές συνεργασίας των ελληνικών δημοτικών βιβλιοθηκών: 1) συνεργασίες σε τοπικό επίπεδο, 2) συνεργασίες σε Εθνικό επίπεδο.

Σε τοπικό επίπεδο οι συμπράξεις μεταξύ δημοτικών βιβλιοθηκών αφορούν τις εξής υπηρεσίες:

- Συνεργατική καταλογογράφηση με μείωση του κόστους οργάνωσης καταλόγων και ευρετηρίων. Αυτή η διαδικασία βοηθά σημαντικά στην καταγραφή του υπάρχοντος υλικού των βιβλιοθηκών και στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους.
- Ανάπτυξη ενός συστήματος δια-δανεισμού που εξασφαλίζει καλύτερη πρόσβαση στη γνώση για τους πολίτες.
- Συνεργατική συλλογή ηλεκτρονικών πηγών η οποία εξασφαλίζει την μεγιστοποίηση της απόδοσης του κόστους προμήθειας των πηγών αυτών.
- Υποστήριξη αναπτυξιακών προγραμμάτων ψηφιοποίησης έντυπου υλικού και άλλων τεκμηρίων πολιτιστικού περιεχομένου στις τοπικές συλλογές.

Διαγραμματικά, η συνεργασία μεταξύ των λαϊκών βιβλιοθηκών απεικονίζεται στο σχήμα 2.1. Ειδικότερα, το δίκτυο που σχηματίζεται μεταξύ των βιβλιοθηκών της κοινοπραξίας επιτρέπει τη δημιουργία κοινών δράσεων με στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στους χρήστες. Τα πιο σημαντικά οφέλη είναι: α) ομοιομορφία στην επεξεργασία του υλικού των βιβλιοθηκών, β) καλύτερη πρόσβαση στο υλικό των τοπικών λαϊκών βιβλιοθηκών, γ) ανταλλαγή υλικού μεταξύ των δημοτικών βιβλιοθηκών ώστε να αυξηθεί η αντιμετώπιση των αναγκών πληροφόρησης των κατοίκων, δ) μείωση κόστους βιβλιογραφικής επεξεργασίας και ε) αποτελεσματικότερος σχεδιασμός της συνολικής στρατηγικής των λαϊκών βιβλιοθηκών (Massis, 2013; Τσάφου και συν., 2012).

Διάγραμμα 2.1: Μοντέλο συνεργασιών μεταξύ των δημοτικών βιβλιοθηκών, *Πηγή: Τσάφου και συν. (2012)*

Από την άλλη πλευρά, η συνεργασία των βιβλιοθηκών σε εθνικό επίπεδο αφορά τη συνεργασία μεταξύ δημοτικών, σχολικών, ακαδημαϊκών και ειδικών βιβλιοθηκών με κέντρα πληροφόρησης τα οποία διασυνδέονται μεταξύ τους με τον τρόπο που απεικονίζεται στο διάγραμμα 2.2. Η παρούσα εργασία εστιάζει στις συνεργασίες μεταξύ των δημοτικών βιβλιοθηκών κατά τα πρότυπα του διαγράμματος 2.1.

Διάγραμμα 2.2: Συνεργασία των βιβλιοθηκών σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο *Πηγή: Τσάφου και συν. (2012)*

2.3 Ελληνικές βιβλιοθήκες και κοινοπραξίες

Η κοινότητα της ελληνικής ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης ενισχύθηκε πρόσφατα με μια υπηρεσία Open Science που υποστηρίζεται από το HEAL-Link. Η νεοσύστατη "Μονάδα Επιστημονικής Επικοινωνίας" στοχεύει να παρέχει στους βιβλιοθηκονόμους πληροφορίες σχετικά με την Ανοικτή Πρόσβαση (ΑΠ) και την επιστημονική επικοινωνία, όπως βέλτιστες πρακτικές σε ερευνητικά δεδομένα, επιστημονικές μετρήσεις και αξιολόγηση από ομοτίμους. Ανατίθεται επίσης να εκπροσωπεί την κοινοπραξία σε διεθνείς συνεργασίες και έργα. Η Μονάδα Επιστημονικής Επικοινωνίας λειτουργεί στο Πανεπιστήμιο Πατρών, βασικό μέλος της HEAL-Link. *Το HEAL-Link είναι η κοινοπραξία εθνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών που λειτουργεί ως ο σύνδεσμος μεταξύ των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα και υποστηρίζει τις ανάγκες τους με ομογενοποιημένο και οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Η HEAL-link συμμετέχει στο OpenAIRE και μοιράζεται ευθύνες με το Κέντρο Έρευνας & Καινοτομίας ATHENA στο πλαίσιο των ελληνικών δραστηριοτήτων NOAD.*

Η Μονάδα Επιστημονικής Επικοινωνίας υποστηρίζει διαφορετικές πτυχές της ακαδημαϊκής έκδοσης. Παρακολουθεί την πρόοδο των προγραμμάτων ανοικτής πρόσβασης HEAL-Link, όπως συμφωνίες OA με επιστημονικούς εκδότες, και επίσης

αναφέρει την ελληνική επίδραση σε δημοφιλή θέματα, όπως στην έρευνα για τον COVID-19. Πρόσφατα, το COVID-19 Dataset της Παγκόσμιας Έρευνας της βάσης δεδομένων Dimensions αξιοποιήθηκε για να αναδείξει τις δημοσιεύσεις των Ελλήνων ερευνητών για τον COVID-19.

Επιπλέον, η Μονάδα δεσμεύεται να προωθήσει στο εθνικό ερευνητικό περιβάλλον όλα τα σχετικά εργαλεία και καινοτομίες που θα βοηθήσουν τους Έλληνες ερευνητές να εκθέσουν το έργο τους με ανοιχτό και διαφανή τρόπο. Ως εκ τούτου, διαχέει πληροφορίες σχετικά με νέες εξελίξεις στην ακαδημαϊκή έκδοση και διευκολύνει την καλύτερη υιοθέτηση εκτελώντας μεταφράσεις ζωτικών πόρων Ανοιχτής Επιστήμης στη μητρική γλώσσα. Ένα πρόσφατο παράδειγμα είναι η ελληνική μετάφραση των οδηγιών της Open Research Europe (ORE). Το ORE είναι η νέα πλατφόρμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ανοικτή αξιολόγηση από ομοτίμους και τη δημοσίευση ερευνητικών αποτελεσμάτων που χρηματοδοτούνται από τα πλαίσια Horizon 2020 και Horizon Europe.

OA (open access) το 2020: Η πρώτη έκθεση ανοικτής πρόσβασης -που καλύπτει τους μήνες Ιανουάριο έως Σεπτέμβριο 2020 -βασίστηκε σε δεδομένα που ελήφθησαν από τους συνεργαζόμενους εκδότες, αφού ελέγχθηκαν, ομαλοποιήθηκαν και εμπλουτίστηκαν. Συνολικά, κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2020, η HEAL-Link υποστήριξε τη δημοσίευση 261 άρθρων σε 10 εκδότες με τρεις τύπους υποστήριξης, δηλαδή απαλλαγές APC, έκπτωση και συμμετοχή σε προγράμματα OA. Εν ολίγοις, η πλειοψηφία αυτών ήταν υποβολές άρθρων σε περιοδικά STEM, περισσότερο από το 70% δημοσιεύτηκαν σε περιοδικά από καθαρό χρυσό και η προτιμώμενη άδεια Creative Commons ήταν η CC-BY (85%). Η αναφορά είναι δυναμική και επομένως οι θεατές μπορούν να περιηγηθούν σε διάφορους δείκτες. Για την καλύτερη δυνατή διαχείριση των συμφωνιών OA, η Μονάδα στοχεύει στην παροχή τριμηνιαίων εκθέσεων από το 2021, καθώς και στη συμπλήρωση της ATHENA »προσπάθειες στην οργάνωση διαδικτυακών σεμιναρίων για βιβλιοθηκονόμους για την αποτελεσματική προώθηση της Ανοικτής Πρόσβασης στο ακαδημαϊκό περιβάλλον. (Giotopoulos, & Vettas, 2018).

Ορισμένες κατηγορίες Ελλάδας και Κύπρου που αφορούν συμμετοχή βιβλιοθηκών σε κοινοπραξίες έχουν ως εξής:

Κατάλογος Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Κύπρου

Η Βιβλιοθήκη UCY είναι ενεργό μέλος και συντονιστής του Καταλόγου της Ένωσης Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών Κύπρου. Σε συνεργασία με την Ομάδα Υποστήριξης του Καταλόγου της Ελληνικής Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης, η Βιβλιοθήκη UCY συνέβαλε στην εφαρμογή του CALUC.

Κατάλογος Ένωσης Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

Η Βιβλιοθήκη UCY είναι μέλος του Καταλόγου της Ελληνικής Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης και ο Διευθυντής της είχε σημαντική συνεισφορά στην υλοποίηση του έργου.

HEAL-link και CALC

Συμμετοχή στο HEAL-link (Hellenic Academic Libraries Link) και στο CALC (Cyprus Academic Library Consortium). Αυτές οι συνεργασίες καθιερώνουν κοινές πολιτικές και μειώνουν το κόστος που σχετίζεται με τις συνδρομές σε ηλεκτρονικά περιοδικά και βάσεις δεδομένων, καθώς και συστήματα διαχείρισης πληροφοριών. Ο στόχος είναι οι συμμετέχοντες να αναπτύξουν τις συλλογές τους με ελάχιστο κόστος, ενώ παράλληλα να επεκτείνουν τις πηγές πληροφοριών τους προκειμένου να ικανοποιήσουν τις ανάγκες διδασκαλίας και έρευνας των χρηστών τους.

Κεφάλαιο 3 Μεθοδολογία ή/και Σχέδιο εργασιών– Υλοποίηση – Εφαρμογή

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται η παρουσίαση της μεθοδολογίας που θα χρησιμοποιηθεί για τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων στη συγκεκριμένη εργασία.

Υπάρχουν δύο βασικές προσεγγίσεις για τη συλλογή και την ανάλυση ερευνητικών δεδομένων: η ποιοτική προσέγγιση και η ποσοτική προσέγγιση. Στην παρούσα μελέτη επιλέχθηκε να χρησιμοποιηθεί η ποιοτική προσέγγιση για τη συλλογή και ανάλυση των δεδομένων.

Η συγκεκριμένη επιλογή βασίστηκε στο κριτήριο ότι όταν η έρευνα έχει να κάνει με την μελέτη του πώς οι άνθρωποι βιώνουν μία εμπειρία και ποιες είναι οι απόψεις τους, τότε πρέπει να χρησιμοποιείται η μεθοδολογία της ποιοτικής προσέγγισης (Patton, 2001)

3.1 Ποιοτική έρευνα

Οι μέθοδοι της ποιοτικής έρευνας βοηθούν τους ερευνητές να κατανοήσουν τους ανθρώπους και το κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο ζουν. Η ποιοτική έρευνα έχει ως βασικό σκοπό την κατανόηση του νοήματος ενός φαινομένου και όχι την μέτρηση και την στατιστική ανάλυσή του (Ιωσηφίδης, 2003).

Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιείται η ποιοτική προσέγγιση διότι (Hancock et al, 2007):

- η ποιοτική προσέγγιση εστιάζει στο πώς οι άνθρωποι μπορούν και έχουν διαφορετικούς τρόπους αντίληψης μιας πραγματικότητας
- μελετά τις συμπεριφορές ατόμων στο φυσικό τους πλαίσιο-περιβάλλον και χρησιμοποιεί τις περιγραφές τους ως δεδομένα
- εστιάζει στην περιγραφή και ερμηνεία των ατόμων με την πιθανότητα ανάπτυξης μιας νέας θεωρίας και την αξιολόγηση μιας ήδη υπάρχουσας διαδικασίας
- η ποιοτική προσέγγιση εφαρμόζει μια ευέλικτη αλλά συστηματική διαδικασία έρευνας

Έτσι και η συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιεί τις περιγραφές των ερωτώμενων ως δεδομένα, αναλύει τις δηλώσεις της εμπειρίας τους και διεξάγει την μελέτη μέσα στο πλαίσιο του εξεταζόμενου ζητήματος.

3.2 Συλλογή δεδομένων στη συγκεκριμένη εργασία

Στη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκε ως μέθοδος συλλογής πληροφοριών, η συνέντευξη. Η χρήση της συγκεκριμένης μεθόδου συλλογής δεδομένων ενισχύει τη διερεύνηση και επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα της έρευνας (Ιωσηφίδης, 2003).

Βασικό εργαλείο της έρευνας αποτέλεσε η συνέντευξη και μάλιστα η ημιδομημένη συνέντευξη. Βασικό χαρακτηριστικό της ημιδομημένης συνέντευξης είναι ότι ο ερευνητής δε χρησιμοποιεί αυστηρά δομημένες ερωτήσεις. Παρέχει ένα ερέθισμα στο υποκείμενο και το αφήνει να εκφράσει ελεύθερα τις σκέψεις και τις απόψεις του.

Ο ερευνητής στις ημιδομημένες συνεντεύξεις παρεμβαίνει ελάχιστα και όταν το κάνει έχει στόχο να ανατροφοδοτήσει το υποκείμενο, ή να το επαναφέρει στο θέμα, εάν κρίνει ότι η συζήτηση έχει πλατειάσει.

Η ημιδομημένη συνέντευξη ενδείκνυται περισσότερο για περιπτώσεις, όπου τα υποκείμενα έχουν έναν ενεργό ρόλο στο θέμα που διερευνάται, ή ηγούνται μιας κατάστασης, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των διευθυντών. Θεωρείται η γέφυρα ανάμεσα στη δομημένη και στην ελεύθερη συνέντευξη. Δεν είναι όμως ταυτόσημη ούτε με το ένα ούτε με το άλλο είδος.

Διαφέρει από τη δομημένη συνέντευξη στο ότι ο ερευνητής έχει μεγαλύτερη ευελιξία στη διατύπωση των ερωτήσεων. Υπάρχει όμως και σ' αυτό το είδος μια λίστα ενοτήτων για διερεύνηση καθώς και συγκεκριμένες ερωτήσεις για κάθε ενότητα. Το περιεχόμενο, δηλαδή, της συνέντευξης είναι εστιασμένο σε θεματικές ενότητες. Διαφέρει, επίσης, από την ελεύθερη συνέντευξη, γιατί η συζήτηση δεν είναι τελείως ελεύθερη. Υπάρχουν περιορισμοί, οι οποίοι απορρέουν και από τις ενότητες, που έχουν προγραμματιστεί για διερεύνηση (Ιωσηφίδης, 2003)

Στη συγκεκριμένη έρευνα, οι συνεντεύξεις είχαν στόχο να καταγράψουν τις απόψεις των ερωτώμενων εργαζομένων σε βιβλιοθήκες προκειμένου να γίνει αναφορά σε στοιχεία που αφορούν τις κοινοπραξίες - συνεργασίες λαϊκών βιβλιοθηκών στον ελλαδικό χώρο.

Κεφάλαιο 4 Αποτελέσματα – Ευρήματα / Επιτεύγματα

4.1 Αναλυτική παρουσίαση αποτελεσμάτων

Η έρευνα ξεκίνησε, με το σκεπτικό να καλυφθούν οι όποιες γνώμες υπάρχουν τόσο σε επίπεδο μίας δημόσιας βιβλιοθήκης όσο και μίας δημοτικής. Για αυτόν ακριβώς το λόγο, υπήρξε από πλευράς του γράφοντος επικοινωνία αρχικά με τη Δημόσια Κεντρική *Βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς*, εκεί όπου υπήρξε καθοδήγηση με τη μορφή συνέντευξης για την αναζήτηση σε προγράμματα που προέκυψαν από τη συμβολή του Ιδρύματος Νιάρχου και στην πορεία ανέλαβε τη συνέχιση και μετεξέλιξη τους. Μετά από αυτήν την πρώτη επικοινωνία με τη μορφή συνέντευξης έπρεπε ασφαλώς να υπάρξει και δεύτερη, ώστε να διασταυρωθούν τα όσα καταγράφηκαν.

Πραγματοποιήθηκε έτσι μία ακόμη συνέντευξη με τη Δημοτική *Βιβλιοθήκη της Αγίας Παρασκευής*, εκεί όπου όντως επιβεβαιώθηκαν οι πληροφορίες που είχαν ήδη συλλεχθεί και μάλιστα με την παρατήρηση πως οι δημοτικές βιβλιοθήκες λόγω του ακόμα πιο τοπικού τους χαρακτήρα σε σύγκριση με τις δημόσιες, συνεργάζονται δυσκολότερα και πιο σπάνια μεταξύ τους. Βέβαια η ερευνητική προσπάθεια δεν μπορούσε να σταματήσει εκεί και συνεχίστηκε με μία τρίτη επικοινωνία με την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας έναν φορέα που είχε τον κεντρικό ρόλο στο σχήμα μέσα από την ενίσχυση του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (Future Library 2021).

Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (snfcc, 2021) είναι ένας από τους σημαντικότερους διεθνείς φιλανθρωπικούς οργανισμούς που πραγματοποιούν δωρεές στους τομείς των τεχνών και του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, της υγείας και των αθλημάτων, καθώς και της κοινωνικής πρόνοιας. Το Ίδρυμα υποστήριξε τη δημιουργία του μη κερδοσκοπικού οργανισμού “Future Library” που έχει ως στόχο να αναπτύξει ένα βιώσιμο δίκτυο δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών σε όλη την Ελλάδα και να το συνδέσει με την Εθνική Βιβλιοθήκη. Στόχος αυτής της προσπάθειας είναι να ενισχύσει τη σημασία των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών για τις τοπικές κοινωνίες. (ΙΣΝ-SNF 2021) Το 2013, στα πλαίσια του συγκεκριμένου έργου, εννέα δημόσιες βιβλιοθήκες μεταμορφώθηκαν σε σύγχρονους κόμβους δημιουργικότητας, καινοτομίας, επιχειρηματικότητας και ανταλλαγής γνώσεων με την κατασκευή “Εργαστηρίων Πολυμέσων” (“Media Labs”) εντός του χώρου τους. Στη συνέχεια, η Google εκπαιδευσε τους βιβλιοθηκονόμους στη χρήση

διαδικτυακών εργαλείων και, τέλος, υποστήριξε το Future Library σε δραστηριότητες σχετικές με τα πνευματικά δικαιώματα, τα ψηφιακά βιβλία και τις νέες πλατφόρμες φιλοξενίας περιεχομένου. Σε λιγότερο από μία εβδομάδα, τα Media Labs υποδέχθηκαν 5500 επισκέπτες. Από τότε έχουν βοηθήσει μαθητές και φοιτητές, νέους καλλιτέχνες, επιχειρηματίες και ανέργους να εκφράσουν τη δημιουργικότητά τους (δημιουργία βίντεο ή τραγουδιών), να αναπτύξουν τις ψηφιακές δεξιότητές τους και να συμμετάσχουν σε εργαστήρια όπου γίνεται κοινή χρήση γνώσεων. (CULTURENOW 2021)

Το Future Library (2021) είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία – γεννήθηκε και εδρεύει στη Βέροια το 2011 όταν το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος συνέλαβε την ιδέα να συμβάλει στη δημιουργία ενός δικτύου δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών σε όλη τη χώρα, με σκοπό να ενισχύσει στη συνείδηση του κόσμου τη σπουδαιότητα των βιβλιοθηκών ως κέντρων μάθησης, χώρων δημιουργικότητας και διάδρασης.

Είναι ένα δίκτυο βιβλιοθηκών ανοιχτό σε όλους, ένα κοινωνικό δίκτυο μέσα από το οποίο προωθείται η διαδικτυακή μάθηση, ενημέρωση και διάδραση με όλα τα μέλη. Μέσα από **εργαστήρια**, **σεμινάρια** και **συνέδρια** προσφέρουν καθοδήγηση, ανάπτυξη δεξιοτήτων και υποστηρίζουν με **πόρους** την κοινότητα των βιβλιοθηκών για να προσφέρει καινοτόμες υπηρεσίες. Συνεργάζονται με βιβλιοθήκες από την Ελλάδα, από τα Βαλκάνια και από την υπόλοιπη Ευρώπη.

Βασικοί χρηματοδότες του Future Library είναι: το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, το Κοινοφελές Ίδρυμα Κοινωνικού και Πολιτιστικού Έργου (ΚΙΚΠΕ), το Bill & Melinda Gates Foundation και η Ευρωπαϊκή Ένωση (Competitiveness and Innovation framework program).

Στο περιβάλλον της δημόσιας βιβλιοθήκης της Βέροιας, δημιουργήθηκε το 2011 η αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία «FUTURE LIBRARY: Προώθηση Καινοτομίας, Δημιουργικότητας και Κοινωνικών Δικτύων». Ο στόχος του Future Library είναι η δημιουργία ενός εύρωστου και βιώσιμου δικτύου δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών σε όλη την Ελλάδα, το οποίο θα ανταποκριθεί στις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών για ελεύθερη πρόσβαση στη γνώση, δια βίου μάθηση, κοινωνικοποίηση και στη χρήση των νέων τεχνολογιών αλλά επίσης θα μπορέσει να πολλαπλασιάσει την επίδραση της Νέας Εθνικής Βιβλιοθήκης στην καθημερινή ζωή του πολίτη. Το Future Library είναι ένα Πρόγραμμα Ενίσχυσης των Δημόσιων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών και περιλαμβάνει τον εξ ολοκλήρου ανασχεδιασμό και την

επίπλωση των βιβλιοθηκών, την προμήθεια του απαραίτητου ηλεκτρονικού εξοπλισμού για την εξυπηρέτηση του κοινού, τον εμπλουτισμό και την αναβάθμιση των συλλογών τους καθώς και την εκπαίδευση του προσωπικού.

Η πρώτη μεγάλη δράση της Future Library ήταν ένα τριήμερο σεμινάριο με τη συμμετοχή πάνω από 100 υπάλληλων από ογδόντα βιβλιοθήκες, που διοργάνωσε με στόχο την ανάπτυξη δεξιοτήτων που οδηγούν αυτό το καλοκαίρι στο σχεδιασμό και την υλοποίηση σε κάθε περιοχή της εκστρατείας «Διαδρομές με πυξίδα τη βιβλιοθήκη». Η εκστρατεία προτείνει δράσεις και εκδηλώσεις οι οποίες καλύπτουν διάφορους τομείς: εικαστικά, θέατρο, περιπάτους μέσα στην πόλη, εργαστήρια, αναγνώσεις και αφηγήσεις. Η καλοκαιρινή εκστρατεία διασχίζει όλη τη χώρα μέσα από μεγάλες πόλεις (Αθήνα, Θεσ/νίκη, Πάτρα, Ηράκλειο, Πειραιάς, Καβάλα) αλλά και μικρότερες, καθώς και νησιά (Κρήτη, Πάρος, Χίος κ.α) φιλοδοξώντας να δημιουργήσει πολιτισμικές διαδρομές, δίκτυα και δεσμούς. Με εκδηλώσεις και δράσεις που απευθύνονται τόσο στα παιδιά όσο και στην εμπλοκή γονέων και ενηλίκων, θα επιχειρήσουν να ζωντανέψουν τις βιβλιοθήκες, έτσι ώστε να αποτελέσουν σημεία αναφοράς των τοπικών κοινωνιών. **Καλοκαιρινές εκστρατείες «ανάγνωσης και δημιουργικότητας» και η συμμετοχή σε αντίστοιχα βιωματικά σεμινάρια και δύο εκπαιδευτικά προγράμματα «Ταξίδι προς το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος» έχουν ήδη υλοποιηθεί με την καθοδήγηση και τη συνεργασία του Future Library.**

Η συνεργασία της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος (ΕΒΕ) με τον οργανισμό Future Library (FL), στο πλαίσιο της σταθερής υποστήριξης της ΕΒΕ από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ) ξεκίνησε αρχικά με στόχο να καταγράψει την τρέχουσα κατάσταση των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών της Ελλάδας και να προτείνει συγκεκριμένες δράσεις για την αναβάθμιση των υπηρεσιών τους και του ρόλου τους στην κοινότητα και έχει ως σκοπό της την ενίσχυση του δικτύου δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών της χώρας και την καλύτερη σύνδεσή του με την ΕΒΕ.

Μέσα από τις δράσεις αυτές, χωρίς να αποποιούνται τον παραδοσιακό ρόλο τους, οι βιβλιοθήκες μετατρέπονται από βιβλιοκεντρικές σε ανθρωποκεντρικές και αναπτύσσουν υπηρεσίες με οδηγό τις ανθρώπινες ανάγκες: την ανάγκη των παιδιών για βιωματική μάθηση μέσα από το παιχνίδι σε ένα περιβάλλον ασφαλές και ελκυστικό, την ανάγκη των εφήβων για έκφραση και δημιουργία, την ανάγκη των ενηλίκων να εργαστούν, την ανάγκη των ηλικιωμένων να καταθέσουν τις ιστορίες τους. Την άνοιξη του 2013 η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς συντόνισε

πρόγραμμα το οποίο στήριξε με συμβουλές και κατευθύνσεις 336 άτομα από τη Λιβαδειά, την Ιτέα, την Αταλάντη και τη Χαλκίδα στην αναζήτηση εργασίας. Το ίδιο διάστημα η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών, σε συνεργασία με τις βιβλιοθήκες Βέροιας, Πολυκάστρου και Αλεξάνδρειας, κατέγραψε 115 προφορικές αφηγήσεις ατόμων ηλικίας 24 ως 80 ετών. Ιδιότητες που σπανίζουν στο ελληνικό έδαφος άρχισαν να εμφανίζονται μέσα στις βιβλιοθήκες: η συνεργατικότητα και η ομαδική δουλειά, η πρωτοβουλία και η αυτενέργεια. (NEWS247 2021)

4.2 Κυριότερα ευρήματα / αποτελέσματα

Μέσα από τις συνεντεύξεις ουσιαστικά δόθηκαν οι δράσεις του σχήματος Future Library:

2011: Ίδρυση του Future Library τον Φεβρουάριο, στη Βέροια, με πρωτοβουλία του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος» και αποκλειστικό δωρητή το Ίδρυμα.

- Χαρτογράφηση των δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών.

2012: Καλοκαιρινή Εκστρατεία σε 72 βιβλιοθήκες από 64 πόλεις. Δραστηριοποιήθηκαν 291 εθελοντές, συμμετείχαν 26.000 παιδιά και ενήλικοι.

- Συστήνεται το Δίκτυο Πρωτοπόρων Υπαλλήλων και εκπαιδεύονται 16 υπάλληλοι βιβλιοθηκών σε θέματα ηγεσίας, διαχείρισης έργων και καινοτομίας.
- Ανακαινίζονται τα παιδικά τμήματα οκτώ βιβλιοθηκών της Κεντρικής Μακεδονίας με χώρους για ομαδικές δραστηριότητες και για απομονωμένο διάβασμα.
- Διοργανώνεται το πρώτο συνέδριο με τίτλο Future Library Unconference στη Θεσσαλονίκη.

2013: Καλοκαιρινή Εκστρατεία σε 103 βιβλιοθήκες από 100 πόλεις. Δραστηριοποιήθηκαν 448 εθελοντές, συμμετείχαν 67.200 παιδιά και 16.400 ενήλικοι.

- Εκπαιδεύονται 12 νέοι υπάλληλοι στο Δίκτυο Πρωτοπόρων Υπαλλήλων.
- Τρία προγράμματα της πρώτης ομάδας των Πρωτοπόρων υλοποιούνται με τη χρηματοδότηση του Future Library στη Βόρεια και στην Κεντρική Ελλάδα με συντονιστές τις βιβλιοθήκες Λιβαδειάς, Ναυπάκτου και Σερρών.

- Δημιουργούνται Media Labs σε εννέα βιβλιοθήκες σε Δράμα, Κοζάνη, Τρίκαλα, Λιβαδειά, Κόρινθο, Ναύπακτο, Κερατσίνι -Δραπετσώνα, Ηλιούπολη και Χανιά.
- Διοργανώνεται το δεύτερο Future Library Unconference στην Αθήνα, με 55 ομιλητές και 520 συμμετέχοντες.

2014: Καλοκαιρινή Εκστρατεία σε 140 βιβλιοθήκες από 98 πόλεις. Δραστηριοποιήθηκαν 1.500 εθελοντές, συμμετείχαν 91.139 παιδιά και ενήλικοι.

- Καταγραφή Αρχείου Λευτέρη Βογιατζή, δωρεάς του σκηνοθέτη στην Εθνική Βιβλιοθήκη.
- Γνωριμία του ευρέος κοινού με το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος με παραστάσεις όπερας, εργαστήρια κινηματογράφου και ξεναγήσεις.

Η καλοκαιρινή εκστρατεία του 2015 αποτέλεσε κομβικό σημείο για τις δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες, εφόσον η Εθνική Βιβλιοθήκη ανέλαβε πλέον τη διοργάνωση της, ενώ μέχρι πρότινος το ρόλο αυτό κατείχε το **Future Library**. Φυσικά η καλοκαιρινή εκστρατεία διοργανώθηκε σε συνεργασία με το δίκτυο βιβλιοθηκών του Future Library, αλλά υπάρχει μία σημαντική διαφορά: πλέον καλλιεργείται ενεργά η σχέση του ομφάλιου ρόλου που ούτως ή άλλως υφίσταται ανάμεσα στις δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες με την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος. Όπως σε κάθε χώρα έτσι και στην Ελλάδα, η Εθνική Βιβλιοθήκη καλείται να διαδραματίσει έναν ρόλο συντονιστικό και πρωτοποριακό για τις υπόλοιπες δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες της χώρας, να αναπτύξει διαύλους επικοινωνίας και μεταφοράς τεχνογνωσίας, να μετατραπεί σε εθνικό καταλογογραφικό κέντρο, διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτό τις εργασίες των υπολοίπων βιβλιοθηκών. (LIFO CITY GUIDE 2021)

Η καλοκαιρινή εκστρατεία αποτελεί μία σημαντική ευκαιρία ώστε να επιτευχθούν όλοι οι παραπάνω στόχοι, διότι με το συντονισμό από την Εθνική Βιβλιοθήκη μπορούμε να αρχίσουμε να χτίζουμε τον άξονα γύρω από τον οποίο θα δομηθεί η συνεργασία με τις άλλες βιβλιοθήκες, δημόσιες και δημοτικές. Αλλωστε η μεταστέγαση της στο νέο της κτίριο στο **Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος** της δίνει τη δυνατότητα να αναβαθμίσει ενεργά τις υπηρεσίες της, να

εδραιώσει το ρόλο της και να αποτελέσει την πρωτοποριακή εκείνη βιβλιοθήκη που θα λειτουργεί ως φάρος για τις υπόλοιπες δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες.

Στον οργανωτικό τομέα προσφέρει βιβλιοθηκονομική υποστήριξη με τη δημιουργία κοινών καταλόγων και προάσπιση των πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών θέσεων των βιβλιοθηκών έτσι ώστε στο μέλλον οι βιβλιοθήκες να βρεθούν στο επίκεντρο κάθε κοινότητας. Τέλος, με την κατάρτιση ολοκληρωμένων προγραμμάτων πρόκειται να διεκδικήσει με αξιώσεις συμμετοχή σε εθνικά και διεθνή χρηματοδοτικά προγράμματα.

Αναδεικνύοντας τις συνεργασίες ανάμεσα στις βιβλιοθήκες και εισάγοντας καινοτόμες μεθόδους ανάπτυξης υπηρεσιών και προγραμμάτων τα οποία κάθε βιβλιοθήκη δεν θα μπορούσε να παρακολουθήσει μόνη της, με προσεκτικά βήματα, επιχειρούμε να αλλάξουμε από κοινού και ριζικά το τοπίο των βιβλιοθηκών στην Ελλάδα σήμερα και είναι μία προσπάθεια μεταμόρφωσης των ελληνικών δημόσιων βιβλιοθηκών σε μοντέρνους πυρήνες δημιουργικότητας, μάθησης και καινοτομίας.

Στη συνέχεια αποτυπώνονται οι δράσεις του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών που αποτελεί ένα ακόμα ευρύτερο σχήμα.

Το Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος δημιουργήθηκε το 2016 με στόχο να γίνει το μέσο, ο μηχανισμός και το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών, γνώσης και επαγγελματικής επικοινωνίας ανάμεσα στις βιβλιοθήκες, να αναλάβει πρωτοβουλίες επιμορφωτικών προγραμμάτων για τους υπαλλήλους των βιβλιοθηκών, να σχεδιάζει και να οργανώνει πανελλήνιες και διεθνείς δράσεις, όπως εκστρατείες ή συνέδρια και να προσφέρει διαρκή υποστήριξη και ενημέρωση στις βιβλιοθήκες – μέλη του.(snfcc, 2021)

Η δημιουργία του ΔΕΒ βασίστηκε στην εμπειρία της Καλοκαιρινής Εκστρατείας 2011-2014 και την προεργασία του οργανισμού Future Library. Η Εθνική Βιβλιοθήκη, ως συντονιστής του ΔΕΒ, εξ αρχής έθεσε ως στόχο όχι μόνο την επέκταση των δράσεων χωρικά, χρονικά, ηλικιακά και θεματικά, εντάσσοντας στο Δίκτυο βιβλιοθήκες διαφορετικών τύπων αλλά και τη διεύρυνση των πεδίων δραστηριοτήτων του. Ανάμεσα στις δράσεις που σχεδιάζονται στην Εθνική Βιβλιοθήκη αλλά προορίζονται να αγκαλιαστούν από όλες τις βιβλιοθήκες της Ελλάδος, είναι ο Συλλογικός Κατάλογος των Ελληνικών Βιβλιοθηκών και η

συνεργατική καταλογογράφηση, η σταθερή νομική υπεράσπιση των παγιωμένων δράσεων τους, όπως ο δανεισμός και ο διαδανεισμός και η ανάπτυξη νέων δράσεων, όπως η εξασφάλιση συστηματικής νόμιμης πρόσβασης τυφλών χρηστών σε ψηφιακό περιεχόμενο, η διάσωση, συντήρηση, ψηφιοποίηση τεκμηρίωση τοπικών θησαυρών, τα προγράμματα καταγραφής προφορικής ιστορίας και άλλα εξίσου θαυμαστά, χρήσιμα αλλά και εφικτά. Στο εξής οι δράσεις αυτές θα προτείνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα πέραν της Καλοκαιρινής Εκστρατείας, η οποία αποτελεί πλέον θεσμό για το Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών.

Το νέο σπίτι της Εθνικής Βιβλιοθήκης στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, στο εξής θα αποτελεί και τον φυσικό κόμβο συνάντησης και πειραματισμού του ΔΕΒ. Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος εφαρμόζει ένα πιλοτικό πρόγραμμα αξιολόγησης των βιβλιοθηκών που συμμετείχαν στις Καλοκαιρινές Εκστρατείες προκειμένου να αναδειχθούν και να ενισχυθούν οι προσπάθειες. Παράλληλα υπάρχει εργασία για την τυποποίηση της διαδικασίας εγγραφής στο ΔΕΒ προκειμένου να ενταχθούν επίσημα και νέες βιβλιοθήκες και να υπογραφεί συμφωνητικό συνεργασίας με το σύνολο των μελών.

Το έργο όμως δεν προχωράει και η αποστολή δεν ολοκληρώνεται αν αυτό το κύμα καθημερινών προσπαθειών και επιτευγμάτων δεν φτάσει να συμπεριλάβει τους ανθρώπους κάθε βιβλιοθήκης της χώρας, που προσπαθούν πεισματικά, χρόνια τώρα να κάνουν τη δουλειά που αγαπούν: να αλλάξουν τον κόσμο προς όφελος της κοινωνίας.

Μετά από μία πιλοτική δράση, η οποία πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με δύο ΔΒ, η ΕΒΕ προχώρησε στην υλοποίηση ενός έργου σε τρεις φάσεις. Αντικείμενο του έργου είναι η παράδοση ενός πλήρως λειτουργικού και παραμετροποιημένου σύγχρονου βιβλιοθηκονομικού συστήματος (Koha) στις ΔΒ. Το κόστος του έργου καλύπτεται εξ ολοκλήρου από τον προϋπολογισμό της ΕΒΕ. Καθώς ο στόχος ήταν η προσφορά υπηρεσιών μετάπτωσης δεδομένων στο βιβλιοθηκονομικό σύστημα Koha και η υποστήριξη της λειτουργίας του για το σύνολο των ΔΒ, η ΕΒΕ απηύθυνε σχετική πρόσκληση σε όλες τις ΔΒ της χώρας.

Από τις 45 συνολικά ΔΒ, 10 βιβλιοθήκες συμμετείχαν στην πρώτη φάση υλοποίησης του έργου, ενώ προστέθηκαν 10 ακόμη βιβλιοθήκες στη δεύτερη φάση και άλλες 11 συμμετέχουν στην τρίτη φάση. Όλες οι ΔΒ που συμμετέχουν στο έργο

αποκτούν ένα σύγχρονο, πλήρως λειτουργικό βιβλιοθηκονομικό σύστημα που καλύπτει όλες τις ανάγκες διαχείρισης των συλλογών τους και παροχής υπηρεσιών στους χρήστες. Επισημαίνεται μάλιστα ότι κάποιες από τις βιβλιοθήκες αυτές αποκτούν για πρώτη φορά, μέσω του έργου, βιβλιοθηκονομικό σύστημα. (FUTURE LIBRARY 2021)

Μέχρι σήμερα έχουν υλοποιηθεί 20 εγκαταστάσεις Koha και έχουν μεταφερθεί στο νέο βιβλιοθηκονομικό σύστημα Koha: 161.018 εγγραφές χρηστών, 629.567 βιβλιογραφικές εγγραφές, 729.860 αντίτυπα τεκμηρίων, 553.041 εγγραφές καθιερωμένων όρων. Η έως τώρα πορεία του έργου “Ενίσχυση Δημοσίων Βιβλιοθηκών” καταδεικνύει: τη σημασία του προγράμματος για την υποστήριξη της καθημερινής λειτουργίας των ΔΒ, την ανάγκη ομογενοποίησης και τυποποίησης των δεδομένων των ΔΒ για την επίτευξη διαλειτουργικότητας και τη σημαντική εξοικονόμηση πόρων για κάθε ΔΒ, με αποτέλεσμα να μπορούν να διατεθούν σημαντικοί πόροι σε άλλες εργασίες, όπως η αναδρομική καταλογογράφηση.

Οι δράσεις του Εθνικού Δικτύου Βιβλιοθηκών στοχεύουν στην ενίσχυση των υπηρεσιών που προσφέρουν οι βιβλιοθήκες στους χρήστες τους και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την αναβάθμιση των συστημάτων τους, την εκπαίδευση του προσωπικού τους και τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων. (ΙΣΝ-SNF 2021)

Δημόσιες βιβλιοθήκες που συμμετέχουν στο έργο:

Η Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ανδρίτσαινας, η “Αιάντειος” Δημόσια Βιβλιοθήκη Αταλάντης, η Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Δημητσάνας, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Δράμας, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Έδεσσας, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ελευθερούπολης & Κινητή Βιβλιοθήκη, η Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζαγοράς, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καρπενησίου, η Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κιλκίς, η Δημόσια Βιβλιοθήκη Μολάων – Ρουμάνειος, η “Παπαχαραλάμπειος” Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπάκτου, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου “Ο Παλαμήδης”, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πύργου, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρεθύμνου, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών, η Μανούσεια Δημόσια Κεντρική Ιστορική

Βιβλιοθήκη Σιάτιστας, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σπάρτης και η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Τρίπολης. (TOVIMA 2021)

Κεφάλαιο 5 Συζήτηση – Συμπεράσματα – Μελλοντικές επεκτάσεις

5.1 Ανακεφαλαίωση

Σύμφωνα λοιπόν με τα όσα αναφέρθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο με την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας, γίνεται αντιληπτό ότι υπήρχε ένα αρκετά σημαντικό πρόγραμμα για τη βελτίωση των υπηρεσιών δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών. Αυτό δεν είναι άλλο από το Future Library, το οποίο όπως λέει και το όνομα του προσδοκούσε να δημιουργήσει τις βιβλιοθήκες του μέλλοντος, βελτιώνοντας τις υπηρεσίες των υπάρχουσών λαϊκών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα, με την ταυτόχρονη επιμόρφωση των στελεχών τους.

Αργότερα, με το πέρας του χρόνου κι ενώ το πρόγραμμα αυτό και οι δράσεις του χρηματοδοτούνταν σχεδόν αποκλειστικά από την ιδιωτική πρωτοβουλία και πιο συγκεκριμένα από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, άρχισε να προσελκύει το ενδιαφέρον της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος με επακόλουθο την απορρόφηση του και την ανάληψη της διαχείρισης του από εκείνη. Το γεγονός αυτό, την πραγματοποίηση του οποίου ευνόησε και η μετεγκατάσταση της Εθνικής Βιβλιοθήκης στο νέο και σύγχρονο Κέντρο Πολιτισμού του Ιδρύματος Νιάρχου που βρίσκεται στο Δέλτα Φαλήρου, ήταν αναμενόμενο και απόλυτα φυσιολογικό. (Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος 2021)

Πλέον όμως εξετάζοντας από την αρχή όλη την διαδρομή της συνεργατικής προσπάθειας, διαπιστώνεται η ύπαρξη ενός μεγάλου δικτύου λαϊκών ή αλλιώς δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών δημιουργημένο από την Εθνική Βιβλιοθήκη το οποίο έχει ως στόχο να βάλει τα λέγαμε κάτω από την ομπρέλα του όλα τα είδη των παραπάνω βιβλιοθηκών. Σίγουρα αυτό αποτελεί μία μετεξέλιξη διάφορων προγραμμάτων και δράσεων του παρελθόντος με χαρακτηριστικό παράδειγμα τις καλοκαιρινές εκστρατείες μάθησης του future library οι οποίες είχαν φυσικά μία πανελλήνια εμβέλεια και έτσι συμβαίνει προφανώς και με το νέο Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών που έχει καθιερωθεί. (Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών 2021)

5.2 Συζήτηση / Συμπεράσματα

Έχοντας κατά νου όλα τα δεδομένα και ευρήματα της έρευνας, είναι απόλυτα χρήσιμο να εξαχθούν κάποια σημαντικά συμπεράσματα.

Σε αυτήν πάντως, η ενημέρωσή μου για κοινές δράσεις μεταξύ δημόσιων ή δημοτικών βιβλιοθηκών κινήθηκε προς την ίδια κατεύθυνση, με το ειδικό βάρος βέβαια να πέφτει επάνω στο Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών που είναι σαφώς και όπως εξάγεται ως συμπέρασμα, η μοναδική σε εξέλιξη κοινοπραξία -αν μπορεί να περιγραφεί ως τέτοια- αυτή

τη στιγμή μεταξύ των αποκαλούμενων λαϊκών βιβλιοθηκών αν και ίσως πρόκειται απλά για ένα μεγάλο δίκτυο που κατά κύριο λόγο επικεντρώνεται σε δράσεις με τη μορφή εκδηλώσεων. Όπως καταλαβαίνουμε, μπορεί να μην υπάρχουν κοινοπραξίες με την κλασική έννοια του όρου όμως σίγουρα υπάρχει μία συνολική θέληση για οργάνωση κοινών επωφελών δράσεων από τη μία για το κοινό και από την άλλη για τους εργαζόμενους των βιβλιοθηκών (Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας 2021).

5.3 Αξιοποίηση / Πρακτικές προεκτάσεις της έρευνας

Όλα εκείνα τα στοιχεία που μας οδήγησαν στα παραπάνω ευρήματα είχαν μία αξιοσημείωτη αφετηρία. Αυτή δεν είναι άλλη από τη Δημόσια Βιβλιοθήκη της Βέροιας που έλαβε το βραβείο «Πρόσβαση στη Γνώση» από το ίδρυμα Bill & Melinda Gates. Έχουμε μία ελληνική βιβλιοθήκη που δέχεται διεθνές βραβείο επειδή υιοθετεί την τεχνολογία και αναπτύσσει δημιουργικό και ισχυρό περιβάλλον για την κοινότητα ενώ αποτελεί ένα επιτυχές πρότυπο βιβλιοθήκης. Αυτό συνέβη για τη δημιουργική χρήση των υπηρεσιών πληροφόρησης και τεχνολογίας και την ικανοποίηση των οικονομικών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών αναγκών των ανθρώπων. Προσέφερε δηλαδή, μια σειρά υπηρεσιών και προγραμμάτων για παιδιά και ενήλικες, βοηθώντας κι άλλες βιβλιοθήκες να αναπαράγουν την επιτυχία της. (IN 2021)

Με αυτό τον τρόπο παρατηρείται από εκείνο το σημείο και έπειτα, ένα αυξημένο ενδιαφέρον για τις δημόσιες βιβλιοθήκες αλλά και για τις δημοτικές σε κάποιο βαθμό, από διάφορους φορείς αλλά και την πολιτεία. Οι θετικές αντιδράσεις επομένως που ακολούθησαν, προκάλεσαν χωρίς καμία αμφιβολία την έντονη επιθυμία και σε άλλες λαϊκές βιβλιοθήκες, να αναπτύξουν αντίστοιχες δράσεις στους χώρους τους που θα προσελκύσουν το κοινό κάθε ηλικίας. Εκείνο πάντως που εντυπωσιάζει, είναι ότι παρά τα πρώτα χρόνια της οικονομικής κρίσης που έπληξε τη χώρα μας από το 2010 και μετά, είχαμε κινητικότητα σε δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες επειδή ως τότε κι ενώ η πρόοδος της επιστήμης βοηθούσε στη χρήση νέων τεχνολογιών, δεν είχαμε την απαραίτητη αξιοποίηση τους. (HUFFPOST 2021).

Κατά μια έννοια, οι συντονισμένες δράσεις του Future Library δημιούργησαν μια κοινή συνείδηση των βιβλιοθηκών και μια ισχυρότερη συνεργασία που θα μπορούσε να οδηγήσει σε κοινοπραξία.

5.4 Μελλοντικές επεκτάσεις / Πρακτικές Προεκτάσεις της Έρευνας

Το θέμα που πρέπει να μας προκαλέσει έναν προβληματισμό στο σημείο αυτό είναι το εξής πολύ βασικό: στο εξωτερικό η πραγματικότητα είναι εντελώς διαφορετική και αυτό δεν θα λέγαμε ότι είναι υπέρ μας σε καμία περίπτωση. Μία απλή αναζήτηση με τον όρο ‘public libraries’, αρκεί για να συνειδητοποιήσει κανείς πόσο πιο εξελιγμένα είναι τα

πράγματα, σχετικά με τις δραστηριότητες των εκεί δημόσιων ή δημοτικών βιβλιοθηκών και την απήχηση που έχουν στο κοινό τους. Το μόνο βέβαιο είναι ότι οι νέοι βιβλιοθηκονόμοι έχουν αρκετή δουλειά μπροστά τους, έτσι ώστε να αντιστρέψουν το κλίμα και την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί. Η δημιουργία και παρουσίαση καινούριων και πρωτότυπων δράσεων με τη μορφή κοινοπραξίας ή μη, οφείλει να παραμένει προτεραιότητα των στελεχών κάθε λαϊκής βιβλιοθήκης.

Σε αυτό, είναι προφανώς αναγκαία και η στήριξη των εκάστοτε πολιτικά αρμόδιων φορέων και γιατί όχι και διάφορων οικονομικά επιφανών ιδιωτών. Ένας βασικός παράγοντας εκτός από την αρχική έλλειψη ενδιαφέροντος η οποία θα μπορούσε να ξεπεραστεί, είναι αδιαμφισβήτητη η ανύπαρκτη πολλές φορές διάθεση πόρων. Τα κονδύλια σε ορισμένες βιβλιοθήκες, μπορεί να φτάνουν μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων όπως είναι το ΕΣΠΑ, αλλά οι σταθερές ετήσιες κρατικές επιχορηγήσεις στηρίζουν την αδιάλειπτη λειτουργία τους. Οι βιβλιοθήκες δεν πρέπει να αρκούνται απλά στην επιβίωση τους αλλά να επιζητούν την εξωστρέφεια και ανάπτυξη. Με αυτόν τον τρόπο θα δίνεται η δυνατότητα να επενδύσει η κάθε βιβλιοθήκη, όπου και να βρίσκεται, σε νέες δράσεις και κοινοπραξίες προς όφελος της κοινωνίας.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ελληνική Βιβλιογραφία:

- Ζάχος, Γ. (1998). Κοινοπραξίες βιβλιοθηκών: Διεθνής εμπειρία και οι προοπτικές δημιουργίας μιας κοινοπραξίας των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών Διαθέσιμο στο: <http://eprints.rclis.org/9799/1/7psab013.pdf>
- Ιωσηφίδης, Θ. (2003). Εισαγωγή στην ανάλυση δεδομένων ποιοτικής κοινωνικής έρευνας. Μυτιλήνη. Ανακτημένο από: www.cultural-representation.com/.../SIMEIOSEISiosif.
- Μέλλου, Δ. (2006) «Συνεργασίες λαϊκών βιβλιοθηκών μέσα από την εμπειρία στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Χαϊδαρίου». Πρακτικά συνεδρίου, Λιβαδειά, Συνεδριακό Κέντρο Κρύας.
- Μπράττης, Π., Ευθυμίου, Φ., & Κουής, Δ. (2008). Συλλογικός Κατάλογος Δημοτικών Βιβλιοθηκών: Το πρώτο βήμα για την αναβάθμιση των δημοτικών βιβλιοθηκών. 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Δημοτικών Βιβλιοθηκών. – Ηράκλειο Αττικής, 4-5/12/2008
- Τροχόπουλος, Γ. (2020). Calimera και Pulman, δύο συντονισμένες δράσεις για την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των Βιβλιοθηκών, Αρχείων και Μουσείων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Διαθέσιμο στο: <http://repository-esl.ekt.gr/>
- Τσάφου, Σ. (2011). Ο ρόλος των Λαϊκών Βιβλιοθηκών στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη σε τοπικό, περιφερειακό και Εθνικό επίπεδο, διαθέσιμο στο: <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/handle/10797/12508>
- Τσιμπόγλου Φ. 2008. Συνεργασίες βιβλιοθηκών. Μια συστημική προσέγγιση. Αθήνα: Παπασωτηρίου.
- Τσιμπόγλου, Φ. (2008). Η δυναμική των Δημοτικών Βιβλιοθηκών σε ένα σύστημα Εθνικής Πολιτικής Βιβλιοθηκών, μέσω συνεργατικών δράσεων. Διαθέσιμο στο: http://eprints.rclis.org/14858/1/Tsimpoglou_1_synedrio_dimotikon.pdf

Ξένη βιβλιογραφία

- Anyim, W. O. (2020). Students' perception of electronic resources, usefulness and enhancement strategies for effective distance learning programme. *Electronic Research Journal of Engineering, Computer and Applied Sciences*, 2, 102-116.
- Audunson, R., Aabø, S., Blomgren, R., Evjen, S., Jochumsen, H., Larsen, H., ... & Koizumi, M. (2019). Public libraries as an infrastructure for a sustainable public sphere: A comprehensive review of research. *Journal of Documentation*.
- Ayoub, A., Amin, S., Ashraf Wani, Z., & Wani, Z. A. (2018). International Coalition of Library Consortia (ICOLC): Exploring the diversity and strength of participating library consortia. *Library Philosophy and Practice*, 1, 18.
- Barclay, D. A. (2017). Space and the social worth of public libraries. *Public library quarterly*, 36(4), 267-273.
- Bender, B. J., Marlow, B., & Meiler, J. (2020). Improving homology modeling from low-sequence identity templates in Rosetta: A case study in GPCRs. *PLoS computational biology*, 16(10), e1007597.
- Bijali, A., & Khan, S. C. (2018). Marketing of local history collection of public libraries in the age of IT. *International Journal of Information Dissemination and Technology*, 8(2), 96-98.
- Bowdoin, N. T., Hagar, C., Monsees, J., Kaur, T., Middlebrooks, T., Miles-Edmonson, L., ... & Ford, B. J. (2017). Academic libraries serving refugees and asylum seekers. *College & Research Libraries News*, 78(6), 298.
- Brinberg, H. R. (1980, August). The contribution of information to economic growth and development. In *40th Congress of the International Federation for Documentation, Copenhagen, Denmark*.
- Darko-Ampem, K. (2017). A University Press Publishing Consortium for Africa: Lessons from Academic Libraries. In *The State of Scholarly Publishing* (pp. 83-106). Routledge.
- Datta, S. (2019). COLLECTION AND SERVICES OF PUBLIC LIBRARIES IN TRIPURA: A SURVEY.
- Datta, S. (2019). COLLECTION AND SERVICES OF PUBLIC LIBRARIES IN TRIPURA: A SURVEY.

- Dedetzi, P., Brindesi, H., Kraniotou, K., Kalligeros, S., Kouri, S., Katsirikou, A., ... & Despotopoulou, N. (2019). A Library Network is born across the sea. *Qualitative and Quantitative Methods in Libraries*, 8(1), 117-123.
- Elmaloglou, J., Angelaki, G., & Xydia, S. (2018, October). Cross-Sector Collaboration for Organizational Transformation: The Case of the National Library of Greece Transition Programme to the Stavros Niarchos Foundation Cultural Center (2015–2018). In *International Conference on Transdisciplinary Multispectral Modeling and Cooperation for the Preservation of Cultural Heritage* (pp. 184-202). Springer, Cham.
- Gapen, D. K. (1993). The virtual library: Knowledge, society, and the librarian. In *The virtual library: Visions and realities* (pp. 1-14).
- Giotopoulos, I., & Vettas, N. (2018). Economic crisis and export-oriented entrepreneurship: Evidence from Greece. *Managerial and Decision Economics*, 39(8), 872-878.
- Glossiotis, G., Vassilakaki, E., & Semertzaki, E. (2019). Changing Greek libraries: A continuous dialogue. *IFLA journal*, 45(2), 69-80.
<https://lekythos.library.ucy.ac.cy/handle/10797/12508>
- Igbinovia, M. O., & Osuchukwu, N. P. (2018). Predictors of knowledge sharing behaviour on Sustainable Development Goals among library personnel in Nigeria. *IFLA journal*, 44(2), 119-131.
- Jotangia, N. K. Use and Impact of Electronic Resources by Faculty Members and Students of Post Graduate Engineering Colleges of Gujarat Technological University: A Survey.
- Katsirikou, A., Oikonomou, A., Vardakosta, I., & Salappa, S. (2019). Hellenic Economic Library Network (HE LI. N.): A partnership against the economic crisis.
- Kim, B. I. (2019). A Survey Study on the Current Situation of Collection Operations of Independent Publications in Public Libraries: Focusing on Seoul, Incheon, Gyeonggi Province. *Journal of the Korean Society for Library and Information Science*, 53(4), 399-418.
- Kim, B. I. (2019). A Survey Study on the Current Situation of Collection Operations of Independent Publications in Public Libraries: Focusing on Seoul, Incheon,

- Gyeonggi Province. *Journal of the Korean Society for Library and Information Science*, 53(4), 399-418.
- Koontz, C., & Gubbin, B. (Eds.). (2020). IFLA public library service guidelines. De Gruyter.
- Kumar, A. (2017). A Bibliometric Survey of the Literature Published by Emerald on 'Library Consortia'. *Journal of Advances in Library and Information Science*, 6(2), 104-113.
- Leigh, N. G., & Blakely, E. J. (2016). *Planning local economic development: Theory and practice*. SAGE publications.
- Ly, V. (2018). Assessment of multilingual collections in public libraries: a case study of the Toronto public library. *Evidence Based Library and Information Practice*, 13(3), 17-31.
- Lynch, R., Young, J. C., Jowaisas, C., Rothschild, C., Garrido, M., Sam, J., & Boakye-Achampong, S. (2020). Data challenges for public libraries: African perspectives and the social context of knowledge. *Information Development*, 0266666920907118.
- Machovec, G. (2017). Trends in higher education and library consortia. *Journal of Library Administration*, 57(5), 577-584.
- Malhotra, N., Birks, D. (2003). *Marketing research: An applied Approach, 2nd European edition*. Harlow: Pearson Education.
- Malhotra, N., Birks, D. (2006). *Marketing research: An applied Approach 3rd European edition*. Harlow: Pearson Education
- Massis, B. (2013). Library partnerships: a key to growth. *New Library World*. Vol. 114 No. 11/12, pp. 550-553
- Patton, M. Q. (2001) *Qualitative Evaluation and Research Methods, 2nd ed., Newbury Park, SAGE, p.169*
- Peterson, K. (2006). Academic web site design and academic templates: Where does the library fit in?. *Information Technology and Libraries*, 25(4), 217-221.
- Pinto, L. G., & Ochôa, P. (2017). Public libraries' contribution to Sustainable Development Goals: gathering evidences and evaluating practices.
- Robson, C. (2007). *The research of the real world, a tool for social scientists and professional researchers*, Athens: Gutenberg Publications.

- Salem Jr, J. A. (2017). Open pathways to student success: Academic library partnerships for open educational resource and affordable course content creation and adoption. *The Journal of Academic Librarianship*, 43(1), 34-38.
- Saunders, M., Lewis, P., Thornhill, A. (2009), “*Research Methods for business students*” 5th ed.. Upper Saddle River: Pearson Prentice Hall.
- Sawiak, S. J., Wood, N. I., Carpenter, T. A., & Morton, A. J. (2012). Huntington’s disease mouse models online: high-resolution MRI images with stereotaxic templates for computational neuroanatomy. *PloS one*, 7(12), e53361.
- Singh, B. (2019). Electronic Resources and their Promotion by Government Initiatives. *Indian Journal of Agricultural Library and Information Services*, 35(3).
- Sohail, M., & Ahmad, S. (2017). Use of Electronic Resources and Services by Faculty Members and Students of Fiji National University. *DESIDOC Journal of Library & Information Technology*, 37(3).
- Umoh, M. S., & Okpa, S. J. (2019). A comparative study of collection development practices in public libraries in Cross River and Akwa Ibom State, Nigeria. *Information Technologist (The)*, 16(1), 87-93.
- Umoh, M. S., & Okpa, S. J. (2019). A comparative study of collection development practices in public libraries in Cross River and Akwa Ibom State, Nigeria. *Information Technologist (The)*, 16(1), 87-93.
- UNESCO (1994). Η Διακήρυξη των IFLA/UNESCO για τη Δημόσια Βιβλιοθήκη. Διαθέσιμο στο: <https://www.ifla.org/files/assets/public-libraries/publications/PL-manifesto/pl-manifesto-el.pdf>
- Wang, T., & Lund, B. (2020). Announcement information provided by United States’ public libraries during the 2020 COVID-19 pandemic. *Public Library Quarterly*, 39(4), 283-294.
- Wilson. A. (2003), *Marketing Research, An integrated approach*, Essex Pearson Education Limited.
- Winberry, J., & Potnis, D. (2021). Social innovations in public libraries: Types and challenges. *The Library Quarterly*, 91(3), 337-365.
- Wrenn, B., Stevens, R., Loudon, D. (2007), *Marketing research: text and cases*, New York: Haworth publications.

Zhan, M., & Widén, G. (2018). Public libraries: roles in Big Data. *The Electronic Library*.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Future Library (2021) Ανάκτηση από: <https://customers.withgoogle.com/intl/el-gr/story/5420071023280128> [25.9.2021]
- ΙΣΝ-SNF Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (2021) Ανάκτηση από: <https://www.snf.org/el/grafeio-typou/lista-neon/2013/07/synteneyksi-typou-gia-tin-anakoinosi-dimiourgias-media-labs-se-9-dimotikesdimosies-bibliothikes-tis-elladas/> [25.9.2021]
- CULTURENOW (2021) Ανάκτηση από: <https://www.culturenow.gr/dhmiourgia-media-lab-se-9-dhmosiesdhmotikes-vivliothikes-me-dwrea-toy-idrymatos-stayros-niarxos/> [26.9.2021]
- NEWS247 (2021) Ανάκτηση από: <https://www.news247.gr/koinonia/future-library-vivliothikes-dimioyrgikes-vivliothikes-poy-empneoy-n-ton-kosmo.6236583.html> [26.9.2021]
- IN (2021) Ανάκτηση από: <https://www.in.gr/2013/11/12/b-science/future/anoigoyn-ta-prwta-media-lab-se-ennea-dimotikes-bibliothikes-toy-mellontos/> [26.9.2021]
- LIFO CITY GUIDE (2021) Ανάκτηση από: <https://www.lifo.gr/guide/book/news/future-library-egkainiazei-ti-nea-drasi-toy-media-labs-me-tin-ypostirixi-tis-google>[26.9.2021]
- TO VIMA (2021) Ανάκτηση από: <https://www.tovima.gr/2013/07/10/culture/media-lab-stis-dimosies-bibliothikes/>[26.9.2021]
- IN (2021) Ανάκτηση από: <https://www.in.gr/2013/07/09/b-science/future/ennea-dimotikes-bibliothikes-me-media-labs-poy-tha-thelete-na-pate/> [26.9.2021]
- Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (snfcc, 2021) " Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος" Ανάκτηση από: <https://www.snfcc.org/kpismn/gnoriste-to-kpismn> [25.9.2021]
- FUTURELIBRARY (2021) Ανάκτηση από: <https://www.futurelibrary.gr/> (υπό κατασκευή/ενεργή στο παρελθόν) [26.9.2021]
- FUTURELIBRARY (2021) Ανάκτηση από: <https://www.facebook.com/futurelibrary.gr> [26.9.2021]
- FUTURELIBRARY (2021) Ανάκτηση από: <https://www.youtube.com/user/FutureLibrary> [26.9.2021]

- ΙΣΝ-SNF Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (2021) Ανάκτηση από:
<https://www.snf.org/el/dorees/apodektes/f/future-library/hrimatodotisi-programmatos/>
[26.9.2021]
- TOVIMA (2021) Ανάκτηση από: <https://www.tovima.gr/2014/11/15/books-ideas/tria-xronia-future-library/> [26.9.2021]
- PARALLAXI MAG (2021) Ανάκτηση από:
<https://parallaximag.gr/thessaloniki/reportaz/future-library-i-vivliothikes-ekpedevonte>
[25.9.2021]
- POPAGANDA (2021) Ανάκτηση από: <https://popaganda.gr/art/future-library-dini-zoi-stis-dimosies-vivliothikes-tis-elladas/> [25.9.2021]
- LIFO Ανάκτηση από: <https://www.lifo.gr/culture/vivlio/future-library-kleinei-pente-hronia-zois> [27.9.2021]
- Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (2021) Ανάκτηση από:
<https://www.nlg.gr/static-page/network/> [27.9.2021]
- Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος (2021) Ανάκτηση από: <https://network.nlg.gr/library/> [27.9.2021]
- Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας (2021) Ανάκτηση από:
<https://future.libver.gr/about/> [27.9.2021]
- IN (2021) Ανάκτηση από: <https://www.in.gr/2010/08/12/culture/me-brabeio-toy-idrymatos-gates-timithike-i-kentriki-bibliothiki-tis-beroiias/> [27.9.2021]
- HUFFPOST (2021) Ανάκτηση από: https://www.huffingtonpost.gr/2015/03/15/culture-future-library-dhmosia-vivliothiki-veroiias_n_6869330.html [27.9.2021]